

“İŞLEYEN BEYİN İŞILDAR”

ENGİN ALTELLİ

İŞLEYEN BEYİN İŞİLDAR
Copyright © 2017, ENGİN ALTELLİ

Tüm hakları yazarına aittir. **Kaynak belirtildiği sürece kopyalanmasında ve dağıtılmasında sakınca yoktur.**

ISBN: 978-605-030-410-7

BASKI: Hazar Reklam Matbaacılık Ltd. Şti.

E-Mail: engin.altelli@isleyenbeyin.com

/ İşleyen Beyin İşildar

/ isleyenbeyin

/ isleyenbeyin

/ P.K 44 Balgat Ankara

www.isleyenbeyin.com

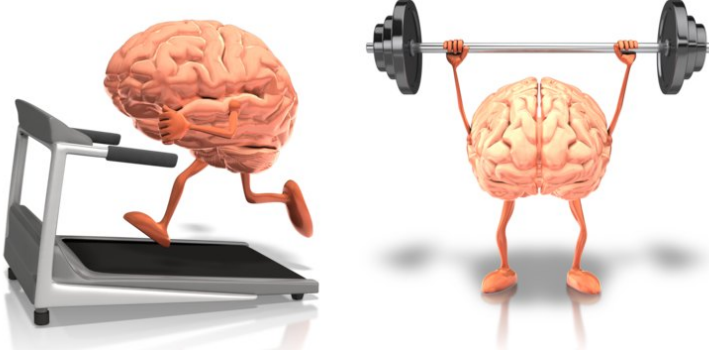
**Tek başıma dünyayı değıştirememe, ama
dalgalar yaratacak bir taşı suya fırlatabilirim...**

İçindekiler

GİRİŞ Kesin de GELİŞME ve SONUÇ Sana Bağlı	Sayfa 5
GELİŞELİM Mİ?	Sayfa 15
BİLGİ (Serpiştirelim, işinize yararsa alın.)	Sayfa 38
FÜTÜRİZM ve ÜTOPYA (Afili olsun diye.)	Sayfa 70
KAYNAKÇA (Hayat dedim, yazmak şart dediler.)	Sayfa170

Engin ALTELLİ; İstanbullu, Fenerbahçeli, boğa burcu... Hem okullu hem alaylı, hayatla barışık ama ilişki durumu karışık! Çocukken su satarak başladığı ticari hayatına sırasıyla yayıncılık, reklamcılık, bilgisayarlılık (Ne geniş bir başlık), otobüsçülük (Boss Turizm Konsept Danışmanı), iç mimarlık (Otel, restaurant, kafe, bar, fabrika, ofis ve evler...), cam üretimi ile devam ederken, 2006 yılında iflas ederek ticaretin de üniversitesinden mezun olmuştur. Bu yıllara çeşitli sosyal ve ticari projelerin danışmanlığını sığdırmıştır. Son yıllarını serbest iç mimar olarak geçiren şahıs, yeni bir yazılım projesi ile sahalara dönmek üzeredir. Evli olmayıp dolayısıyla çocuğu bulunmamaktadır. ☺

Giriş

Bu kitabı niye mi yazdım? Senin için. Seni tanımıyorum, belki de iyi tanıyorum. Büyük ihtimalle hiç karşılaşmadık ya da kahve içtik aynı zaman diliminde, aynı kafede. Bir öğrencisin ya da bir profesör, belki bir sanatçı, bir imam veya bir emekçi. Fark etmiyor benim için, özünde aynı gök kubbenin altında insan olmaya çalışanlarız.

Şiirsel bir giriş yapayım dedim, kitabın başı bari edebi olsun diye. ☺ Bu biraz da her insanın içinde olan; bir iz bırakabilme, topluma bir damla su olabilme ya da bilirsiniz işte kişisel tatmin hissi. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde herkesin

çapı kadar bir şeyler yapması gerektiğine inanıyorum. Şimdilik elimden gelen veya aklıma gelen yöntem bu kitap oldu. Bir kitap okuduğunu değil, sohbet ettiğinizi düşün. Ben aklımdakileri paylaşıyorum. Umarım bir gün sen de bilgini benimle paylaşırsın. Bunu başarabilirsem devamında neler yapabileceğimi düşünüyorum. Derdinle dertlenmek denen bir kavram var. Amaç büyük laflar etmek değil. Birbirimizin derdi ile ne kadar dertlenebiliyorsak o kadar insan olduğumuza inanıyorum.

Amacım bir kişinin hayatına pozitif bir şey katabilmek. O sen misin? Bilmiyorum. Ben sadece üzerime düşeni yapıyorum.

Bu kitap bir derleme, deneme, demleme (kafa), uyarma, uyandırma, fark etme, terk etme, bilgi verme, bilgi alma kitabıdır. ☺ Ne bir yazarlık iddiası ne de ukalalık amacı taşımaktadır. Bu kitabın içeriği zaman içerisinde yaşanan ve merak edilen şeyler ile ilgili biriken bilgi, görüş ve önerilerin paylaşılmasını hedeflemektedir.

Ayrıca kurallar, uygulamalar ve standartlar konusunda biraz sıkıntılı biriyim. O yüzden

standart kitap formatının dışında şeylerle karşılaşabilirsiniz. Özellikle kaynak konusunda yazdıklarım yıllar içerisinde birikenler ve okuduğum kitaplar olduğu için hepsini belirtmem biraz zor olacaktı. Kitabın içerisinde yer yer kitap isimlerini belirttim ve kaynakçada elden geldiğince yazmaya çalıştım. Sonuçta ticari bir çalışma olmaması nedeniyle fikirsel olarak hayatıma ve bu kitaba katkısı olan her yazara şimdiden teşekkür ederim.

Buradaki konuların içerisinde bir lise öğrencisini de bir profesörü de ilgilendiren konular geçmektedir. Amacım farklı konularda belki bildiğiniz, belki duyduğunuz bilgi ve hikâyeleri paylaşarak; metroda, otobüste, trende keyifli ve faydalı bir zaman geçirebilmenizi sağlamaktır. Bir nebze hayata farklı bakabilmek, yeni şeyler öğrenmek, öğrendiklerimizi paylaşmaktır.

Hayat bir kitaptır. Her gün yeni bir sayfa, her ay yeni bir bölüm. Her yıl yeni bir seridir.

Evrimini tamamlamayan, devrimini yapamaz. Her bilgi, kültür ve anlayışın bir evrimi var. Bu süreç yaşanmadan gelişme olmuyor. Gençken bize mantıklı gelen şeyler yaşlandığımızda (evrimimizi yaşayıp tecrübelendiğimizde) artık mantıklı gelmemeye başlıyor. Buna biz hazmedilme de deriz. Her şeyin bir evriminin olduğuna inanıyorum. Bilginin, makamın, kültürün, zenginliğin...

Piyangodan büyük ikramiye kazanan veya kendisine büyük bir miras kalan insanların, büyük

paralarla karşılaşınca müthiş şekilde sapıtması ve yoldan çıkması buna iyi bir örnek olur. Her şeyi sindirerek aldığınızda üzerine kattığınız şeyler daha sağlam olur. Deneyenler vardır mutlaka, diğer türlüsünü bünye kaldırmıyor. ☺

Piyangodan bahsetmişken; 1 lira verip, 1 milyon lira beklemek sadece bize özgü değil, ama biz her şeyde olduğu gibi bunu da abartabiliyoruz. Ayrıca her hafta büyük dl 1 milyon lira olan bir çekilişte oynayan sayısı belli rakamlarda iken, devir yapıp 5-10 milyon gibi rakamlara çıktığında oluşan sıralara bakınca hayret ediyorum. Sanki hepsinin hali hazırda 1 milyonu var da 5 milyon verdiği için oynuyorlar veya 1 milyon lira hayatlarında çok fazla bir şey değiştirmeyecekmiş gibi bir düşünceye kapılıyorum. ☺ Bu arada oynadığınız bu şans oyunlarının çıkma ihtimalleri nedir şöyle bir kısa bilgi vereyim:

Süper Loto: Ortalama 23 milyon/1
Sayısal Loto: Ortalama 14 milyon/1
Milli Piyango: Ortalama 10 milyon/1
şans Topu: Ortalama 4 milyon/1
On Numara: Ortalama 2,5 Milyon/1

Tsunami veya deprem nedeniyle ölüm riskiniz 500.000/1(Kıyaslayın diye yazdım.)

Yani 1 liralık oynamakla 100 liralık oynamak arasında şansınızı 100'e katlamış olmuyorsunuz. Matematik ve kombinasyonlar kafanızı karıştırdıysa şöyle bir örnek vereyim; bir olimpiik havuzun kenarındasınız ve elinizdeki çay kaşığı ile havuzdaki bir hamsiyi yakalamaya çalışıyorsunuz. Ayrıca milyonlarca kişi de aynı hevesle havuz başında. Bu da bir kumardır ve kumarın ana kuralı her zaman kasa kazanır. Çokta hayal kurmayın yani. ☺

Oturarak başarıya ulaşan tek yaratık tavuktur.

Şans konusuna devam edelim, insanların çoğunun kendilerini şanslı veya şanssız diye nitelendirdiklerine rastlamışsınızdır. Belki siz de öyle inanıyorsunuz. Şanslı birisi misiniz, yoksa pilav yerken dişini kıranlardan mısınız? (Ben simit yerken kırmıştım.) ☺ Psikolog Dr. Richard Wiseman'ın “**Şans Hayatınızı Nasıl Değıştirir**” kitabında şanslı ve şanssız insanlarla ilgili birçok örnekten bahsediyor.

Dr. bir denek grubuna bir gazete veriyor ve

gazeteyi inceleyerek içinde kaç adet fotoğraf olduğunu söylemelerini istiyor. Hepsi ortalama 2 dakika içinde sonucu söylüyor. Fakat gözden kaçırdıkları bir konu var. Gazetenin ikinci sayfasında, sayfanın yarısını kaplayacak şekilde **“SAYMAYI BIRAKIN-BU GAZETED E 43 FOTOĞRAF VARDIR.”** İbares i, herkesin gözünün önünde apaçık duruyor. Ama kimse onu görmüyor, çünkü fotoğraf saymaya fazlasıyla odaklanmışlar.

Ayrıca başka komik olay aynı gazetenin orta sayfalarından birinde yine kocaman bir yazı **“SAYMAYI BIRAKIN, ARAŞTIRMACIYA BU MESAJI GÖRDÜĞÜNÜZÜ VE 100 POUND KAZANDIĞINIZI SÖYLEYİN.”** Ancak katılımcıların hepsi bu mesajı da gözden kaçırmış. (Bu kitabı okumanızı tavsiye ederim.)

Akıllı insanlar işlerini şansa bırakmazlar.

Şansın kendi kuralları vardır ve akıllı insanlar her işini şansa bırakmaz. Şansa, ona ilgi göstererek de yardımcı olabilirsiniz. Bazıları, kader tanrısı kapısını aralayana kadar beklemekle yetinir.

Diğerleri daha iyisini yapar; hızla ilerler, zekice ataklarıyla tanrıçaya ulaşır, erdem ve yüreklilikleri sayesinde onun desteğini kazanırlar. Fakat gerçek bir dünya görüşüne göre, erdem ve iç görüden başka yargıç yoktur; çünkü bilgelik ve cehalet dışında iyi ya da kötü şans yoktur.

Akıllı adamlar kendilerini zarif ve mükemmel bir bilgelikle donatır, çevrelerinde yapılan dedikodulardan uzak durup önemli bilgilerde uzmanlaşırlar.

Yaşadığımız hayat bir derece bizim ona nasıl baktığımızdır. Hayat bize sadece güzel şeyleri sunmuyor. Çirkin şeyler, kötü şeyler, komik şeyler, sıkıcı şeyler... Binlerce kombinasyon...

2001 yılında şimdi üzerinde çalıştığım telefon uygulamasının farklı bir versiyonu üzerine bir projem vardı. O zamanlar ne akıllı telefon ne uygulama vardı tabii ki. Bizim, telefonlardan akıllı olduğumuz zamanlardı yani. ☺

(Motto: Basit yaşayın. Telefonunuzun modeli çok önemli değil. Onunla konuştuğunuz insanlar ve konuşmalarınızın içeriği önemli.)

O projede bir reklam firmasına ihtiyacım vardı. Kiminle çalışabileceğim zaten aklımdaydı ve ilk aradığım kişi Alinur Velidedeoğlu idi. Discovery Channel’da hakkında belgesel yapılan bir adamdır ve Türkiye’de animasyonlu reklamları başlatan kuşağın öncülerindendir.

2001 yılının Temmuz ayının sonuna randevumu alıp gittim. Ofisi de Alinur Bey gibi sıra dışıydı. Ortada bir Porsche motoru sehpa olarak kullanılıyordu. Duvarlar metal kaplamaydı. Duvarda birkaç tane patent belgesi. Konuyu dağıtmamak için detaya giremeyeceğim kadar sıra dışı bir ofis.

Alinur Bey’in nedir proje demesi ile ben başladım anlatmaya. Toplantımız 2 saat 20 dakika sürmüştü. Çıktığımızda ortak olmaya karar vermiş, yatırım kısmının Amerika’dan risk sermayesi (o zamanlar Türkiye’de risk sermayesi bilinmiyordu bile) olarak alınması için arkadaşlarının yatırım firmasına gönderilmek üzere İngilizce bir metin hazırlayıp, bir hafta sonra görüşmek üzere vedalaştık.

Bir hafta sonra elimde İngilizce özet raporumuz tekrar gittim. Raporu Amerika'daki firmaya faksladık ve sohbet etmeye başladık. Alinur Bey önceki akşam yemeğe çıktığı Buzz Aldrin (Aya ayak basan ikinci insan)'den bahsederken Amerikan risk sermayesi firmasından aradılar. Projemizi beğendiklerini ve istediğimiz yatırımı vermeye hazır olduklarını söylediler. Bizi 14 Eylül 2001'de New York, Manhattan ikiz kulelerdeki ofislerine davet ettiler. 11 Eylül'de randevu mekânımız yok oldu.☺ Normal şartlarda insanlar hasta olabilir, bir yakınları ölebilir, kendileri ölebilir ama binaya uçak girmesi nedir arkadaş! ☺

Şimdi şans ve şanssızlık açısından birçok kombinasyon çıkarabiliriz. Randevuyu 10 Eylül'e verseler biz birkaç milyon dolarlık bir yatırım almış, Alinur beyin milyar dolarlık potansiyeli var dediği işimizi kurmak için Türkiye'ye dönüyor olabilirdim. Belki de şimdi dünya ölçeğinde bir şirketimiz olacaktı ya da 11 Eylül'e randevu verip, ***“Engin şanssızlıkta Nirvana'ya ulaştı.”*** geyikleri eşliğinde arada bir hatırlanacaktım. 11 Eylül'de akşamüstü televizyonda uçakların binaya girdiğini

gördükçe 11 dakikalık bir şokun ardından vardır bunda da bir hayır dediğimi hatırlıyorum. ☺

Ancak teşebbüs ederseniz tesadüf eder. Tabii teşebbüsleriniz Sayısal Loto oynamaktan öteye geçmiyorsa, kazanma ihtimaliniz 4,5 milyonda 1! ☺ Hayatın matematiği farklı çalışıyor. Bunun bir düzeni veya sırası yok. Kimi insana fırsat üstüne fırsat gelirken kimi insan bütün kısmetsizlikleri üst üste yaşar. Fakat ne olursa olsun denemekten asla vazgeçmemek gerekir.

GELİŞELİM Mİ?

*“Bildiğini bilmeyeni uyandırınız,
Bilmediğini bilene öğretiniz,
Bilmediğini bilmeyenden kaçınız,
Bildiğini bilenin arkasından gidiniz. “*

Çin Atasözü

Biz millet olarak ne yazık ki her şeyi bildiğimizi iddia ederiz. En iyi teknik direktör bizizdir. Yıllardır takım yöneten, bir sürü takımı şampiyon yapmış adam, ama hala hangi oyuncuyu oyuna ne zaman sokması veya çıkarması gerektiğini

bilmemektedir. ☺ En iyi usta bizizdir. Her gelen ustaya mutlaka bir fikir verir veya yol gösteririz. En iyi başbakan veya maliye bakanı da bizizdir. Yönetmeyi bilmiyor bunlar! ☺ ***“Yarım doktor candan, yarım hoca dinden çıkarır.”*** atasözümüz boşa değildir.

En zor söylediğimiz kelime “bilmiyorum”dur. Hâlbuki atalarımız ne güzel söylemiş: *“Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp.”* Her şeyi bilmemiz gerektiğine inanıp bunları öğrenmek için hiç çaba harcamayan bir milletiz. *“Öğrenmek, zalimlerin yağma edemeyecekleri tek zenginliktir.”* demiş Halil Cibran.

Devamında Farabi’nin şu muhteşem insan tarifi iyi gider: *“Âlem büyük insandır, insan küçük âlemdir. İnsan hiçbir şeyin gerçeğini idrak edemez. Çünkü onun bilgisinin başlangıcı duygularıdır. Akıl aracılığıyla ancak benzeyenleri ve ayrılanları seçebilir.”*

İnsan yaşamı, insanların yaşamlarını onun üzerinde harcayacakları kadar önemli değildir. Birey yalnızca kendi bireysel kaygılarını aşmaya

çalışmakla yetinmemeli; o aynı zamanda toplumun veya insanlığın gündelik kaygılarının da üzerinde olmaya gayret etmelidir.

Thomas Nagel'in "Aristoteles'in Eudaimonia Üzerine Düşünceleri" kitabından...

Hemen burada Mümin Sekman'ın son kitabındaki insan tiplerini paylaşmak istiyorum:

*** EL ARABASI TİPİ İNSAN:** Arkadan ittikçe ilerlerler.

*** AT ARABASI TİPİ İNSAN:** Ancak önden çekince ilerlerler.

*** OTOMOBİL TİPİ İNSAN:** Kendi içinden gelen güçle ilerlerler.

Önden çekişli insanların tutkuları, arkadan itişli insanların zorunlulukları, kendini içinden itebilen insanları ise iradeleri harekete geçirir.

Siz kendinizi hangi tipte görüyorsunuz?

İNSAN TİPLERİ

Mümin Sekman/BaşarıBilgesi-2016

En iyi tanıdığınız kişi... Hayatta en çok kiminle vakit geçirdiğinizi sorsam ne dersiniz? Anne

babanızla mı, en yakın arkadaşınızla mı, eşiniz veya sevgilinizle mi, iş arkadaşınızla mı? Zamanınızın büyük bölümünü bu saydıklarımın biri veya birkaçıyla geçiriyorsunuzdur.

Peki, onlardan en çok hangisini daha iyi tanıyorsunuz? Yine birçoğunu iyi tanıyorsunuzdur. Gelelim ilk soruya, kiminle daha fazla zaman geçirdiğinize. En çok zamanı kendinizle geçiriyorsunuz.

Peki, kendinizi ne kadar tanıyorsunuz? Karakteriniz, sevdiğiniz şeyler, kızdıklarınız, hedefleriniz, başarılarınız/başarısızlıklarınız... Kendinize ne kadar dürüstsünüz? Dışarıya yansıttığınız ve gerçek siz arasında ne kadar fark var? **İnsanın tüm evrende kesin olarak düzeltebileceği tek bir şey vardır: Kendisi.** Bunun için kendinizi tanımanız şart. Becerilerinizi, yeteneklerinizi, artılarınızı, eksilerinizi en iyi kendiniz çıkarabilirsiniz. Fakat kendinizi tanımak istiyorsanız yapmamanız gereken en önemli şey, kendinize yalan söylememek... Kendinizi, kendinize ne kadar net ve dürüst ortaya koyarsanız, hayatta o kadar başarılı olursunuz. Diğerlerinin sizi nasıl gördüğü önemli değildir. Sizin kendinizi nasıl

gördüğünüz şu hayattaki her şeydir. Kendinizi gözlemlemeniz gerekiyor. Kendini gözlem, bir bakıma kendini düzeltmenin **İLK ADIMIDIR.**

Güçlü olduğunuz yönlerinizi parlatın, zayıf yönlerinizi güçlendirin. Değiştiremeyeceğiniz şeyleri de stres yapmayın. Kim dört dörtlük ki? Bunu bir spor antrenmanı gibi sistemli yapmanız gerek. Bir süre sonra kendinizdeki değişimleri çok daha net göreceksiniz. Tabii bu değişimleri sadece siz değil, etrafınızdakiler de görerek size söyleyecek. Tabii bunda toplumumuzun, eğitim sistemimizin ve ailemizin de rolü büyük. Psikolojide **öğrenilmiş çaresizlik** denilen bir kavram var. Bununla ilgili birkaç örnek vereceğim; ***Bir şeyin imkânsız olduğuna inanırsanız, aklınız bunun neden imkânsız olduğunu size ispatlamak üzere çalışmaya başlar. Ama bir şeyi yapabileceğinize inandığınızda, gerçekten inandığınızda, aklınız yapmak üzere çözümler bulma konusunda size yardım etmek için çalışmaya başlar.***

Dr. David J. Schwartz
(Büyük Düşünmenin Büyüsü)

PİRELER

Bilim adamları araştırma yaptıkları sırada pirelerin farklı yükseklikte zıplayabildiklerini görürler. Birkaçını toplayıp 30 cm yüksekliğindeki bir cam fanusun içine koyarlar. Fanusun altındaki metal zemin ısıtılır. Sıcaktan rahatsız olan pireler zıplayarak kaçmaya çalışır, ama başlarını tavandaki cama çarparak düşerler. Zemin de sıcak olduğu için tekrar zıplarlar, tekrar başlarını cama vururlar. Pireler camın ne olduğunu bilmediklerinden, kendilerini neyin engellediğini anlamakta zorluk çekerler. Defalarca kafalarını cama vuran pireler sonunda o zeminde 30 santimden fazla zıpla(ya)mamayı öğrenirler.

Artık hepsinin 30 cm zıpladığı görülünce deneyin ikinci aşamasına geçilir ve tavandaki cam kaldırılır. Zemin tekrar ısıtılır. Tüm pireler eşit yükseklikte, 30 cm zıplarlar! Üzerlerinde cam engeli yoktur, daha yükseğe zıplama imkânları vardır, ama buna hiç cesaret edemezler.

Kafalarını cama vura vura öğrendikleri bu sınırlayıcı **`hayat dersi`**ne sadık halde yaşarlar. Pirelerin isterlerse kaçma imkânları vardır ama

kaçamazlar. Çünkü engel artık -zıplanamaz inancı-varlığını sürdürmektedir.

Pirelerle yapılan bu deney, canlıların neyi başaramayacaklarını, nasıl öğrendiklerini göstermektedir. Bu pirelerin yaşadıklarına **`cam tavan sendromu`** (öğrenilmiş çaresizlik) denir.

Bir insanın gelebileceğine inandığı en üst nokta, onun cam tavanıdır. Cam tavanınız hayallerinizin tavan yüksekliğini gösterir.

İnsan inandığına denktir. Yapabileceğini düşündüğü kadardır.

KURBAĞALAR

Bir gün kurbağaların yarışı varmış. Hedef, çok yüksek bir kulenin tepesine çıkmakmış. Bir sürü kurbağa da arkadaşlarını seyretmek için toplanmışlar ve yarış başlamış. Gerçekte seyirciler arasında hiçbiri, yarışmacıların zıplayarak o kulenin tepesine çıkabileceğine inanmıyormuş. Sadece şu sesler duyulabiliyormuş: *"Zavallılar! Hiçbir zaman başaramayacaklar!"*

Yarışmaya başlayan kurbağalar kulenin tepesine ulaşamayınca teker teker yarışı bırakmaya başlamışlar. Seyirciler bu kez daha yüksek sesle bağırmaya başlamış: *"Zavallılar! Hiçbir zaman başaramayacaklar!"* Sonunda, kurbağaların bir tanesi hariç, hepsinin ümitleri kırılmış ve bırakmışlar. Ama kalan son kurbağa büyük bir gayret ile mücadele ederek kulenin tepesine çıkmayı başarmış. Diğerleri hayret içinde bu işi nasıl başardığını öğrenmek istemişler. Bir kurbağa ona yaklaşmış ve sormuş: Bu işi nasıl başardın? İşte tam o anda farkına varmışlar ki kuleye çıkan kurbağa sağırmış! Bazen inandığımız şeyleri gerçekleştirebilmek kulaklarımızı tıkamamız ve dışarıya sağır olmamız gerekir. Yapamayacağımızı söyleyen insan çoktur. Çünkü zamanında onlara da birileri bir şeyler için yapamazsın demiştir ve onlar buna inanmıştır.

KÖPEK BALIĞI

Bir laboratuvara deney yapılmak üzere, içinde bir büyük ve çokça küçük balığın yer aldığı kocaman bir akvaryum konuyor. Haliyle büyük balık acıktıkça küçükleri yiyor... Daha sonra

akvaryumun ortasına dikey bir cam yerleştiriliyor. Ve böylece akvaryum ikiye ayrılıyor. Büyük balık bir tarafa küçük balıklar da diğer tarafa alınıyor.

Büyük balık cam bölmeyi geçmek ve küçük balıkları yemek için defalarca deneme yapıyor. Bu durum tam 28 saat boyunca sürüyor. 28 saatin sonunda büyük balık artık diğer tarafa geçmek için mücadele etmeyi bırakıyor. Deneyin sonunda cam bölme kaldırılıyor ve çok ilginç bir şey oluyor: Büyük balık küçükleri yemek için hiçbir hamle yapmıyor. Saatler geçtiği halde onları yemediği görülüyor. Çünkü artık engel akvaryumda değil, büyük balığın kafasındadır.

Siz de kendinizde gördüğünüz veya size inandırılmış sınırları ancak onları zorlarsanız ve denerseniz aşabilirsiniz. Denemekten asla vazgeçmeyin. Emin olun her denemeniz sizi bir adım daha ileri götürecektir.

FİL

Hindistan’da filleri eğitmek için onları küçükken kalın bir zincir kullanarak, güçlü bir kazığa bağlarlar. Tabii yavru fillerin bu zinciri koparabilmesi, kırabilmesi ya da kazığı söküp atabilmesi mümkün olmaz. Küçük filler önceleri bundan kurtulmak için tüm gücüyle mücadele eder, defalarca dener ama sonucu değiştiremez, özgürlüğüne kavuşamaz.

Yıllar geçer filler kocaman olur, bağlı oldukları kazığın ve zincirin onlarca katına güçleri yetebilecek hale gelir. Ama filler asla böyle bir girişimde bulunmazlar. Onlar artık özgür

olamayacaklarına inanmıştır. Kırılmayan şey fillerin zinciri değil, inancıdır.

Bütün bu örneklerde gördüğümüz davranış şekline psikolojide **"Öğrenilmiş Çaresizlik"** (Öğrenilmiş Güçsüzlük) deniyor. İstatistiklere göre bir çocuk ergenlik yaşına gelinceye kadar ortalama 150.000 defa anne babasının, "yapma; elleme, dokunma" gibi sözlerini duyuyor. Böyle olunca çocukta "yapamama", "edememe" özellikleri geliyor ve özgüvenini yitiriyor. Bir çocuğa verebileceğiniz en büyük zarar onun kendine güvenmeyen bir şekilde yetiştirmektir.

Tam da bu duruma uygun Edison ile ilgili bir hikâyeye vardır: "Thomas Edison bir gün eve geldiğinde annesine bir kâğıt verdi ve "Bu kâğıdı öğretmenim verdi ve sadece sana vermemi tembihledi." der.

Annesi kâğıdı gözyaşları içinde oğluna sesli olarak okur: "*Oğlunuz bir dahi. Bu okul onun için çok küçük ve onu eğitecek yeterlilikte öğretmenimiz yok. Lütfen onu kendiniz eğitin.*" Aradan uzun yıllar geçtikten sonra Edison'un annesi vefat ettiğinde, o

artık yüzyılın en büyük bilim adamlarından biridir ve bir gün eski aile eşyalarını karıştırırken çekmecelerden birinin köşesinde katlı halde bir kâğıt bulur ve onu okumaya başlar. Kâğıtta “Oğlunuz “şaşkın” (akıl hastası) bir çocuktur. Artık kendisinin okulumuza gelmesine izin vermiyoruz...” yazılıdır. Edison saatlerce ağladıktan sonra günlüğüne şu satırları yazdı: **Thomas Alva Edison, kahraman bir anne tarafından, yüzyılın dâhisi haline getirilmiş “şaşkın” bir çocuktur.**”

Küçükken söylenenlere örnekler verdik, bir de gençlikte ve sonrasında yaş fark etmeden cesaret kırıcı yaklaşımlar var: “O iş senin harcın değil, başaramazsın, hayalci olma, sen kim o işi yapmak kim, icat çıkarma...” Hele o “icat çıkarma” düstur haline gelmiş artık. Buradaki çıkarma, olumsuzluk eki şeklinde. ☺ Dünyanın geri kalanı, birileri bir şeyler keşfetsin diye uğraşırken bizde “*başımıza icat çıkarma otur oturduğun yerde*” öğretisi mevcuttur. ☺ İnsanın gelişimi bildiğiniz gibi birçok faktörün bir araya gelmesiyle oluşur. Doğduğunuz yer (ülke, şehir, mahalle hatta sokak bile faktör), cinsiyetiniz, genetiğiniz, ekonomik

şartlarınız, ailenizin eğitim seviyesi, çocukluğunuz, okuduğunuz okullar, toplum, çevre, arkadaşlarınız vs. birçok faktör sizi siz yapar. Belki birçoğunuz biliyordur, ama yeri gelmişken bu konuda en iyi örnek Apple firmasının kurucusu, bu yüzyılın dâhilerinden Steve Jobs'tur.

Steve Jobs Amerikalı bir anne ve Suriyeli bir babanın evlilik dışı çocuğudur. Çocuğa bakamazlar ve onu bir yurda bırakırlar. Daha sonrasında onu evlat edinen Amerikalı orta sınıf bir ailede büyür. Evlat edinen anne ve babası üniversite mezunu değildir ve çocuklarının en iyi eğitimi alması için çabalarlar. Bu sebeple onu Reed Üniversitesi'ne gönderirler. Fakat Jobs bu okula 6 ay devam ettikten sonra ayrılıp Atari şirketinde işe girer. Sonrası bilinen hikâye Machintosh, Apple, I-Phone, Pixar vb. şirket ve markalar imparatorluğu. Şu anda firmasının piyasa değeri 178 milyar dolar. (Bizim en büyük ilk 100 firmamızın toplam piyasa değeri 50 milyar doları bulmuyor.) Gelmek istediğim nokta şu; Steve babasından dolayı Suriye'de doğsaydı, şu an nerede, ne iş yapıyor olurdu? Belki de savaştan Türkiye'ye kaçacak ve bir tekstil atölyesinde son ütücü olacaktı.☺

Gün içerisinde yanından geçtiğiniz bir çocuk belki bir keman virtüözü olabilecek yetenekte, ama büyük ihtimalle eline hiç keman almadan ölecek. Ya da kafede arkanızda oturan genç genetik konusunda çığır açacak bir buluşu yapabilecek kapasitede, ama bunu ortaya çıkaracak ne bir eğitim sistemi ne de bunu görebilecek bir öğretmeni olmadığı için muhasebecilik yapıp emekli olacak. Bununla ilgili yaşanmış bir olayı da buradan paylaşmak istiyorum. Bunu bir sosyal deney olarak yapıyorlar.

Bir ocak sabahında Washington DC’de metro istasyonunda bir adam 45 dakika boyunca kemanyla Bach’ın 6 eserini çalar. Önünden geçen giden insanlar, kısa süreli dinleyenler, para atıp yoluna devam eden insanlar olur. 45 dakika sonunda adamın önündeki kutu da 32 dolar birikmiştir ve kimse çaldığı parçalardan birini bile baştan sona dinlememiştir. Bu adam dünyaca ünlü keman virtüözü Joshua Bell’dir. Çaldığı keman 3,5 milyon dolar değerinde bir Stradivarius’tur. Oradan çıktığında akşam, biletleri 100 dolardan satılan konseri için hazırlanmaya gider. İşte bu deney,

hangi g z ll klerin farkındayız, hangi değerleri görebiliyoruz veya akan hayatta neleri ıskalıyoruz, bunu çok iyi gösteren bir  alışma. Hiç kimse katil, tecavüzcü, sanatçı, politikacı veya dahi olarak doğmaz. Tamam, bazı şeyler için yetenek ve beceri gerekir ve herkes her şeyi yapamaz. Fakat kötü özelliklerin oluşması da içinizdeki yeteneklerin ortaya çıkması da ancak uygun ortamlarda olur. Nilüferin yetişmesi için çamur gerekir, ama papatya hemen her yerde büyür.

Hepimizin içerisinde bir cevher var. Fakat bu ancak doğru şartlarda ve işlendiğinde ortaya çıkabilir. Bu yetenek ve özelliklerin ortaya çıkması için ne kadar doğru şartlar gerekiyorsa; dünyadaki kötülüklerin ve yanlışların düzeltilmesi içinde aynı şekilde bu davranışların geliştiği şartların ve koşulların değiştirilmesi gerekiyor. Su aktığı yolun; insan, içinde doğduğu şartların iyi ve kötü niteliklerini alır. Bu nedenle karşınıza çıkan kötü durum ve insanları yargılamadan önce bu gerçeği aklınıza getirin. Onlarla aynı koşullarda yetişseydiniz yargıladığımız kişinin yerinde kendinizin olabileceğini düşünün. Bu nedenle sevgi ve merhamet her zaman önceliğimiz olmalı.

İnsanlık bizim ırkımız, sevgi ise bizim inancımız olmalı...

Yaşamda ilk amaç; bildiklerimizi söylemek, gördüklerimizi anlatmak, duyduklarımızı yansıtmak değildir. Temel amaç, bireyin önce “kendisini” öğrenmesi, “kendisine, kendisini” anlatması ve özellikle bu konuda eğitmesidir. Aslında bu, uygulaması en zor olanıdır. Çünkü insanoğlu, doğal yapısı gereği, kendini hep kusursuz ve ulaşılmaz görmek alışkanlığındadır.

Elisabeth Ross da ölürken en çok bağırان kişilerin, hiç yaşamamış kişiler olduğunu söyler. Böyle kişiler, yaşama etkin biçimde katılmak yerine “gözlemci” olarak yaşama yolunu seçmişlerdir. Hiçbir riske girmemişlerdir. Yaşamın dışında kalmışlardır. (Maçı tribünden/TV’den seyretmişlerdir.)

Yaşamın amacı, bireyden bireye, zamandan zamana değişen göreceli bir kavram olmasına karşın, genelde: kişinin kendi değer ve farkındalığının ayırdına varabilmesinde yatar. Bu yönüyle insan olmak, öncelikle insan olduğunun ve bunun ne anlama geldiğinin farkında olmakla başlar.

Konuya bu açıdan bakıldığında Mevlana'nın anlamlı özdeyişi öne çıkmakta: ***“Ne fark eder ki, kör insan için elmas da bir, cam da... Sana bakan kör ise SAKIN kendini camdan sanma!”*** İnsanın kendi değerinin farkında olmasının vurgulayan ne kadar derin ve güzel bir ifadedir bu...

Karakter, sizin için hiçbir şey yapamayacak birine nasıl davrandığınızdır...

Slavoj Zizek'in dediği gibi; ***“İnsan olmak ne demektir”***den başlayarak her şeyi yeniden tanımlamak zorundayız...

“İlla birini seveceksen, dışını değil içini seveceksin. Gördüğünü herkes sever ama sen göremediklerini seveceksin. Sözde değil özde istiyorsan şayet; “ten'e değil, can'a değeceksin”

Mevlana

İnanmak başarmanın yarısıdır...

Son zamanlarda yapılan deneyler, en başarılı sporcuları bile performanslarını iyileştirme yönünde etkilemenin onlara doğrudan yalan

söyleyerek mümkün olduğunu ortaya çıkardı. Bir millik mesafeyi dört dakikadan kısa sürede koşan ilk insan olarak bilinen ünlü nörolog Roger Bannister **“Kritik organ kalp veya akciğerler değil, beyindir.”** diye vurguladı.

(Stephan J.Dubner & Steven D. Levitt
“Görünmeyeni Düşünmek” (Think Like a Freak))

Eskiden söylenen bir hayat mottosu vardı. **“Ne iş yaparsan onun en iyisi ol.”** En iyi öğretmen, en iyi boyacı, çöpçü bile olacaksan işini en iyi yapan çöpçü ol diye. Ben bunun günümüzde yeterli olmadığını düşünüyorum. Bir işi yaparken o işin tüm inceliklerini öğrenebilirsiniz ama bu yeterli değil. Artık o işle birlikte başka konularla da ilgili bilgi sahibi olmanız gerekiyor. Farklı disiplinleri bir araya getirmeniz ve ortaya yeni çözümlerle çıkmanız gerekiyor. Çünkü hayat geçmiş yaşamların görmediği bir hızda değişiyor.

Genetik mühendisi iseniz artık epigenetiği, kuantumun işleyişini, nörolojiyi bilmeniz gerekiyor. Bir öğretmen iseniz sadece matematiği anlatarak işin içinden sıyrılamazsınız. Aynı zamanda o matematiğin pratiğini hayatın içinden

örneklerle mühendislik, astronomi, tıp, fizik vb. alanlardaki yansımalarını anlatabilmeniz lazım.

Bunu her meslek grubu kendi içerisinde çeşitlendirmeli. İmam olacaksanız yine kuantumun muhteşemliği, fiziğin yasaları ile tanrıyı anlatabilmelisiniz. Öğrenilen her disiplin sadece bir ders olmamalı, hayatın size ve mesleğinize sunduğu zenginliği görebilmelisiniz.

Ya sevdiğiniz işi yapın ya da yaptığınız işi sevin. Bir insan için en iyi şey işinden zevk almaktır. Eğer sizden sokakları süpürmeniz istenirse, Michelangelo'nun resim yaptığı, Beethoven'in beste yaptığı veya Shakespeare'ın şiir yazdığı gibi süpürün. O kadar güzel süpürün ki, gökteki ve yerdeki herkes durup; "Burada işini çok iyi yapan bir çöpçü yaşıyormuş" desin.

Martin Luther King Jr.

Ne yazık ki mükemmel doğamayız; üstünlüklerimizin, becerilerimizin tamamını elde edip varlığımızın bütünlüğüne erişene kadar, kişiliğimiz ve mesleğimiz açısından her gün daha da gelişiriz.

Biraz da bu gelişim için artık üniversite eğitiminin değişmesi gerekiyor. Çünkü bugünün şartlarında dünyada hiçbir disiplin tek başına bir anlam ifade etmiyor. Tıp kuantumla, hukuk ticaretle, sanat bilimle beraber yürüyor. Bütün

disiplinlerin arasına köprü kuracak bir eğitim şekli bulunması gerekiyor. Eskiden ilkokulda hayat bilgisi diye bir ders vardı, bu konudaki hayalimi ilerleyen sayfalarda göreceksiniz.

Bizler öncelikle devamlı bir sınav ile sonuç beklenen bir sistemde eğitim görmenin zararlarını çeken bir milletiz. Araştırma, merakımızın üzerine gitme, kendimizi geliştirme, keşfetme dürtülerimizin hepsinin köreltildiği bir sistem bu. Öğrenilmiş çaresizlik konusunu anlatmıştım, hatırlıyorsunuz. Bu kadar baskı ve yeni bir şey yapmama konusunda şartlandırılmışken, maalesef meslek seçimlerimiz de bu kafa karışıklığı ile olmaktadır. Yeter ki bir bölüm tutturayım da neresi olursa olsun, sonrasına sonra bakarız diyen bir nesil çıktı ortaya. Düşünsenize ben öyle insanlar gördüm ki makine mühendisliği, muhasebe, turizm, rehber öğretmenlik ve işletmeyi aynı tercih kâğıdına yazmış. Eminim sizin de çevrenizde vardır bu kadar kafası karışık kişiler. Sevdiğin şeyi yapmak özgürlük, yaptığın işi sevmek mutluluktur...

İnsanlığın geleceği bilimsel, sanatsal, sosyal ve çözümsel düşünce sistematiğlerinin öğretilmesiyle oluşacak. Diğer insanların sizin kim olduğunuzu söylemelerine izin vermeyin. Sonuçta herkes kendi yarınını oluşturur. Harika bir iş yapmanın tek yolu yaptığın işi sevmektir. **Hayat nefret ettiğiniz bir işte harcamak için çok kısa!** Çok fazla düşünme, seni mutlu eden şeyi yap. Şunu asla unutma, hayatta en büyük üzüntüler yaptıklarından çok yapamadıkların içindir.

İstersen öğrenirsin.
Öğrenirsen gelişirsin.
Gelişirsen hırslanırın.
Hırslanırsan kazanırın.
Kazanırsan paylaşırsın.
Paylaşırsan herkes kazanır.

ANTİK BİR HİNT MASALI

Çok büyük ama aptal bir kral, sert zeminin ayağını acıttığını söyleyip tüm krallığın sığır derisiyle kaplanmasını emretti. Ancak sarayın maskarası bu fikre kahkahalarla güldü; o bilge bir adamdı. Dedi ki: “Kralın fikri en basitinden

komik.” Kral maskaraya çok kızmıştı ve ona şöyle dedi: **“Bana daha iyi bir seçenek göster, yoksa öldürüleceksin.”** Maskara, **“Efendim küçük bir sığır derisi parçasını kesip ayağınızı kaplayın.”** dedi ve işte ayakkabılar bu şekilde doğdu.

Bütün dünyayı sığır derisiyle kaplamaya gerek yok; sadece ayağını kaplamak tüm dünyayı kaplar. Bilgelğin başlangıcı budur. Çocukların hiç suçu yok. Yıllar içerisinde eğitim sistemimiz ne yazık ki bir türlü oturmadı. Milli eğitim yakında sistem deneme sayısında, Edison’un ampülü keşfederken ki deneme sayısına yetişecek. Yakınlarda yapılan bir anket sonucuna göre çocukluk hayalini gerçekleştirenlerin oranı sadece %13. Resmen içler acısı...

Bizde hayalleri parçalayan bir sistem ve toplum var ne yazık ki. Melahat teyzenin kızı avukat çıkmış (Bu arada bu doktor çıkmış, avukat çıkmış lafında ki ‘çıkmış’ kısmını da hiç anlamam, bazı kelimelerin nasıl öyle kullanılır hale geldiğini çok merak ediyorum.) Mehmet amcanın oğlu inşaat mühendisliğini kazanmış, *“Neriman hanımın oğlu kitap yazmış sen daha market listesi*

yazamıyorsun.” gibi karşılaştırma ve sistemli ezme taktiklerinden sonra çocuk Sütçü İmam Üniversitesi’ni kazanınca söylenirler. (Bu yine Sütçü İmam’ın kim olduğunu bilmeyen aile bireylerinin yersiz tepkisidir. ☺)

Hayallerinizi ellerinizden almalarına izin vermeyin...

BİLGİ

Edison demişken tabii bizim geçtiğimiz yollardan dünya da geçmiş durumda. Bundan 100 yıl kadar önce Amerika ve Avrupa’da da birçok konuda yapılan işleri kötüleyen, nereye gideceğini

göremeyen bir kültür vardı. (Umarım ülkemizin bunu aşması 100 yıl sürmez.) İşte birkaç örnek:

Mesela verimli çalışmadığı için ilk işinden kovulan Edison, boyu kısa diye (1,80) lise takımına alınmayan Michael Jordan, ki sonradan boyu 1.93 olmuş Amerikan NBA tarihinin en değerli oyuncusu seçilmiştir. Yeterince hayal gücü ve özgün fikirleri yok denilerek çalıştığı gazeteden kovulan Walt Disney, 30 yaşındayken kurduğu şirkette atılan Steve Jobs, Toyota'ya yaptığı iş başvurusu reddedilen Soichiro Honda...

Vincent Van Gogh hayatı boyunca sadece bir tablo satabildi. Bunlar gibi birçok örnek var. Bunların yanında kişiler değil de yapılan işler veya ürünler ile ilgili insanların görüşleri daha da enteresan:

“Dünyada en fazla 5 tane bilgisayara ihtiyaç olur.” Thomas Watson/IBM 1943 (Maaşa zam, işine son.☺)

“X Işınlарının bir aldatmaca olduğunu herkes görecektir.” Lord Kelvin/Kraliyet Bilim Akademisi 1883 (Görmez olaydık, artık içimiz dışımız bir. ☺)

“Televizyonun modası geçecektir. Kim her zaman aynı kutuya bakmak ister ki?” Darrly Zanuck 1946 (Yaşasaydı kahrından ölürdü. ☺)

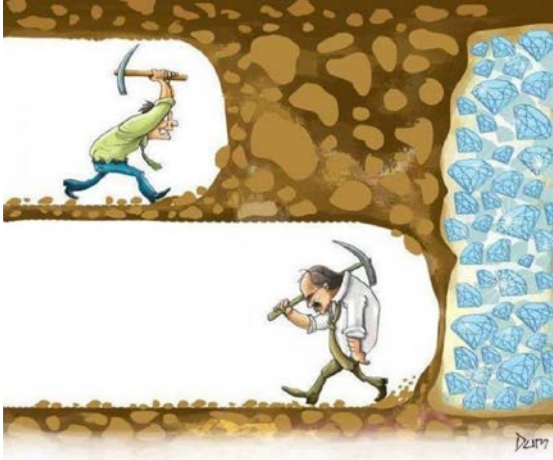
“Eğer çok sigara içmek akciğer kanserinde bir rol oynuyorsa bile, bu çok önemsiz bir roldür.” W.C. Heuper Ulusal Kanser Enstitüsü (Ölüm nedenini merak ettim.)

“Roketlerin dünya atmosferini geçmesine imkân yoktur.” New York Times 1936 (New York Times’deki tüm uydu bağlantılarını söktürelim. ☺)

“Reagan hiç başkan olacak birine benzemiyor ki, niye filmde onu başkan rolünde oynatalım?” Best Man filmi için Reagan’ı reddeden United Artist Yöneticisi 1964 (Reagan’da amma hırs yapmış. ☺)

Bir de bir işte başarısız oldukları için başka şeylere yönelen insanlar var. Buna süper bir örnek dünyanın en büyük alışveriş sitelerinden birinin sahibi olan Çinli Jack Ma’dır. Kendi ağzından *“Üniversite’de 3 yıl sınıfta kaldım. 30 iş başvurusu yaptım ve hepsinden reddedildim. KFC (Fast food tavuk markası) Çin’e ilk geldiğinde 24 kişi başvurduk ve yalnız beni reddettiler. Harvard Üniversitesi’ne 10 kez başvurum ve hepsinden ret*

cevabı aldım.” En son kendisi öğretmenlik yaparken 300 dolar gibi bir para ile Alibaba.com’u kuruyor ve şu an kişisel serveti 30 milyar dolar...

Eğer yorulursanız dinlenmeyi öğrenin, vazgeçmeyi değil!

Isaac Newton, aile çiftliğini idare etmede o kadar kötüymüş ki bari okusun diye amcası onu Cambridge’e göndermiş. (Bizde de Kayseri’de ticareti beceremeyen çocukları bari memur olsun diye okula gönderirlermiş. Efsane tabi!) ☺

Amerikan Başkanı Truman, ilk başlarda gömlek satan bir dükkânı varken iflas ediyor ve siyasete atılıyor.

Bu arada Michael Jordan'ın kendi ağzından başarı hikâyesine bir bakalım; *“Kariyerim boyunca 9000’den fazla şut kaçırdım. Neredeyse 300 maç kaybettim. 26 kere, maçı kazandırmak için son şut bana verildi ve ben kaçırdım. Hayatımda tekrar, tekrar ve tekrar başarısız oldum. Ve işte bu yüzden başardım.”* ve devamında diyor ki Jordan ***“Başarısızlığı kabul edebilirim. Herkes bir şeylerde başarısız olabilir. Ama denememeyi kabul edemem.”*** Her başarılı insanın arkasında bir sürü başarısız yıl olabilir. Başarısızlık hiçbir zaman vazgeçmeye gerekçe değildir...

Bizim ülke olarak yapmamız gereken katma değeri yüksek işler için insan eğitmemiz lazım. Bunun içinde mutlaka teknoloji ve bilime yatırım yapmamız gerekiyor.

Bilim ve sanat bir kuşun kanadı gibidir. Bu iki kanadı kullanabilen toplumlar uçar ve özgür olurlar.

Sunay Akın

Ülke olarak trenin arkasından koşmaya bayılırız. Tarım reformunu ülkemizin o zaman ki şartları nedeniyle kaçırmışız. Sanayi devrimini çok sonra yakalayabildik. (Dünyanın 20 yıl önceki seviyesini) Günümüz bilgi ve iletişim çağı... Amerika, Japonya ve Çin kodlama eğitimini ilkökul seviyesinde vermeye başladı. Biz üniversite de çırpınıp duruyoruz.

Dünya nereye gidiyor bir bakmak lazım. Buna hem bireysel hem de global ölçekte bakmamız gerekiyor. Meslek seçimi yaparken 10-15 yıl sonra hiçbir etkinliği kalmayacak veya yazılım ya da robotlar tarafından yapılacak işleri ne meslek olarak seçmemiz ne de çocuklarımızı bu işlere zorlamamız gerekiyor. Para sizin odağınız, enerjiniz ve zamanınızın basit bir sonucudur.

Cem Yılmaz'ın çok güzel bir lafı var; **“Para için bir şey yapmayın, öyle bir şey yapın ki para etsin.”**

Verimli çalışma ile ilgili de bazı bilgiler paylaşmak istiyorum. Sonuçta gerek bireysel gerek ülke olarak dünya ile aramızdaki farkı kapatmak

istiyorsak, bu konuda da farkında olup ona göre çalışmamız gerekiyor.

Dünyada çalışma saatleri ve kişi başı gelir oranına bakıldığında karşımıza çıkan sonuç:

Amerika Haftalık Çalışma Saati: 34 Saat
Kişi Başı Gelir: 46 bin \$

Almanya Haftalık Çalışma Saati: 35 Saat
Kişi Başı Gelir: 46 bin \$

Kanada Haftalık Çalışma Saati: 36 Saat
Kişi Başı Gelir: 38 bin \$

İngiltere Haftalık Çalışma Saati: 37 Saat
Kişi Başı Gelir: 35 bin \$

İrlanda Haftalık Çalışma Saati: 36 Saat
Kişi Başı Gelir: 42 bin \$

Çin Haftalık Çalışma Saati: 44 Saat
Kişi Başı Gelir: 6,500 \$

Türkiye Haftalık Çalışma Saati: 45 Saat
Kişi Başı Gelir: 10 bin \$

Demek ki neymiş, çok çalışmak önemli, ama efektif ve değer üreten şekilde çalışmak daha önemli... Yapılan araştırmalara göre, bazı alışkanlıklar beraberinde başarıyı getiriyor. Bunlardan ilki ve en önemlisi erken kalkma alışkanlığı. Uluslararası firmaların üst düzey yöneticilerinin yüzde 90'nı hafta içi sabah 6'dan önce kalkıyor. Uzmanlar, günün ilk saatlerinde insanların daha enerjik ve iyimser olduğunu, zor durumların üstesinden daha iyi geldiklerini belirtiyor.

Peki, sabah 6'dan önce kalkan yöneticiler işe gidene kadar ne yapıyor? Spor... İster evde ister spor salonunda olmak üzere mutlaka 1 saat spor yapıyorlar. Hafif bir kahvaltı sonrası yapılan egzersizin gün boyu süren olumlu etkilerinden yararlanmayı asla ihmal etmiyorlar.

Sonra... Mutlaka haberleri dinliyor ve mesajlarını kontrol ediyorlar. Hiçbiri dünyada ne olup bittiğini öğrenmeden evden çıkmıyor. Mesaj kontrolü ve cevap yazma kısmı işe ait olmayan bir ön çalışma gibi. Haberleri takip etmekle aynı şekilde algılanıyor. Bunu yapmadan kimse çalışmaya başlamıyor. İş yerine genellikle diğer çalışanlardan önce gelmiş oluyorlar. Amaçları ise

biraz yalnız çalışabilmek...

Çalışmaya doğal olarak öncelikli ve zor projelerden başlıyorlar. Bu projelerle ilgili strateji belirleme sürecini de günün ilk saatleri yapıyorlar. Zaten uzmanlar önemsedığınız konularda çalışmak için sabah 6 - 9 arasının en mükemmel zaman olduğunu söylüyor. Başarılı insanların bu saatler aralığında telefon görüşmesi yapmaktan kaçındıkları da bir diğer bilgi.

Bir kere yazılım konusunda mutlaka bir yerlerinden yakalamamız lazım. Artık yazılımın hayatımıza girmediği yer yok. Tarım üretiminden, sağlığa uzay teknolojisinden, eğitime kadar her alanda hayatımızda. Popüler kültür olarak baktığınızda da 18 yaşında bir gencin yaptığı bir telefon uygulaması milyonlarca dolar değer kazanabiliyor. Dünyada fiziksel sınırlar yerini korusa da sanal dünya ekonomisinde sınır bulunmuyor.

Yeter ki farklı bakmayı bilelim. Yeter ki altyapımızı buna uygun kendimizi geliştirelim. Ayrıca fark yaratmak için farkın ne olduğunu bilecek bakış ve tecrübeyi de edinmek gerekiyor.

Giresun'un bir ilçesinde, Diyarbakır'ın bir semtinde veya Çorum'un köyünde olmanız size dezavantaj değil. İnternetiniz ve bilgisayarınız bir araya getirebiliyorsanız güç sizde. Buradaki güç bilgidir. İnternet size her konuda bilgi sunan bir okyanus... Burada boğulma riskiniz de yok. Atlayın bilginin içerisine. İnternette dil öğrenebilirsiniz, kod yazmayı öğrenebilirsiniz, yemek yapmayı öğrenebilirsiniz, araba yapmayı, drone yapmayı, ticaret yapmayı öğrenebilirsiniz. Yeter ki isteyin.

İlerleyen yıllarda çok büyük ihtiyaç duyulacağı ve çok büyük problemleri çözeceğine inandığım genetik ve mikrobiyoloji. Düşünsenize bir insan vücudunda yaklaşık 100 trilyon hücre var ve bunun 10 katı kadar da bakteri. Yine düşünün ki bu bakterilerin yüzde 90'ının ne yaptığını daha bilmiyoruz. Her gün dünyanın farklı yerlerinden bakterilerle ilgili farklı keşifler geliyor. Bakterilerle ilgili sağlık başlığının altında paylaştım, okumalısınız.

Vücudumuzu hala keşfediyoruz. Bu kitabı yazma sürecinde bile yeni bir organın varlığı keşfedildi. Yıl 2017 ve biz bir organın varlığını yeni öğreniyoruz. Mezenter veya 'bağırsak askısı'

adı verilen organ yeni bulundu ve henüz ne işe yaradığını bilmiyoruz.

Size insanlık tarihini değiştirecek bir seçenek. Kötülüğün genini araştırın. Bir insan böyle bir amaca hayatını adar.

Mesela ben çiftçilikle uğraşan bir ailenin çocuğu olsam aileden de aşına olduğum için tarım konusunda kendimi geliştirirdim. Ama bu patates soğan konusunda değil. Endemik ve tıbbi bitkiler konusunda araştırma yapardım. Kendi bölgemde yetiştirebileceğim tıbbi bitkiler babanızın ektiği patatesten 20-30 kat daha karlı bir iş olacaktır. Ve dünyanın buna ihtiyacı var.

Ayrıca ülkemizin toprakları endemik bitki çeşitliliği olarak dünyada sayılı bir yere sahip, ama kullanacak yetişmiş insanımız yok. Her gün gündüz kuşağı programlarında hangi bitki neye iyi gelir bilgilerine milletçe aşına olduk ama bunu ekonomik olarak değerlendiremiyoruz. Aktar bilgisi kadim ve kökleri çok eskilere dayanırken bunu dünyaya pazarlayamıyoruz. Bu dünyada **fitoterapi** olarak geçmektedir.

Dünya çok hızlı değişiyor. Aklınıza gelen bir fikir siz poponuzu kaldırına kadar dünyanın başka bir yerindeki biri tarafından yapılmış oluyor. Yılmaz Erdoğan'ın meşhur Vizonte filminde Deli Emin'in repliğini hatırlarsınız ***"Resimli radyo mu? Şerefsizim benim aklıma gelmişti. Yapmışlar demek!"*** ☺ Birçoğumuzun aklına böyle fikirler gelmiştir. Benim de yıllar içerisinde düşündüğüm, ama yapmaya kalkışmadığım birçok fikrim sonradan yapılmış olarak çıktı. Hatta üzerinde çalıştığım yazılım projemin bir özelliği Japon bir firma tarafından birkaç ay önce yapıldı. İsmi söylemeyeyim ağlama geliyor. ☺

Keşifler önemli, ama araştırma ve öğrenme olmazsa keşif de olmaz. Her yıl bugüne kadar doğru bildiğimiz bir şeylerin aslında tamamen farklı olduğunu öğreniyoruz hala. Araştırılacak ve keşfedilecek daha o kadar çok şey var ki tüm insanlık bilimle uğraşsa boş zamanı olmaz.

Bakın şempanzelerle aramızda DNA'larımıza bakıldığında sadece %1'lik bir fark var. Düşünsenize bu %1'lik fark ile insanoğlu uzaya giden gemiler, uçaklar, lazerler, ameliyatlar, sanat vs. binlerce muhteşem şey ortaya çıkarıyor. Ama bu %1'lik farkı bilim ve araştırma sayesinde

öğrendik. Uzayın bir yerlerinde bizden %1 daha gelişmiş bir canlı türü varsa bize nasıl bakıyordur acaba? (Neil deGrasse Tyson)

Neyse; fikir önemli ama gerçekleşmiş fikir daha önemli. Dünyanın en büyük sorununa çözüm bulacak bir fikriniz olsun. Gerçekleşmediği sürece fikrinizin değeri sıfırdır. Fikrinize güveniyorsanız, bu hayaliniz olacaksa bunun için girişimlerde bulunun. Hayatınız boyunca keşke deneseydim dememek için bile uğraşmaya değer. Sadece fatura ödemek ve ölmek için doğmadık. Ölmekten endişe etmeyin, **yaşamamaktan** endişe edin. Tamamen farklı bir hayattan her zaman sadece bir karar uzaklığındasınız.

Peşinden gidecek cesaretin varsa, bütün hayaller gerçek olabilir.

Che Guevara

Ülke olarak gelirimizin büyük bölümü turizm olmasına rağmen bunu geliştirecek politikalar ve yetişmiş eleman altyapısına yatırım yapmıyoruz. Ey turizmciler; size birkaç fikir: Engelliler için turistik tesis dünyada çok az. Spesifik çözümler üretin oteliniz boş kalmaz. Sağlık turizmi başlı

başına bir ülkeyi kalkındırır. Yani başımız gitgide yaşlanan bir Avrupa kıtası. Geriatri konusunda tesisler kurun. Bunların parasını da sigorta firmaları ödüyor. Norveç tüm halkına her yıl 10 gün güneş görsünler diye 3.000 euro para veriyor. Bunlar devlet politikası olarak da sektörde koordine edilmeli. Bir turist gittiği ülkeye ortalama 850 dolar bırakırken, sağlık turizminde bu rakam 10 katıdır.

Başka bir ihtiyaç; diyaliz hastaları... Bu hastalar düzenli diyalize girmek durumunda olduklarından tatile çıkamıyorlar. Türkiye’de 100 bin, dünyada 2 milyon böyle hasta var. Otelinizin ufak bir alanına koyacağınız 5 tane diyaliz makinesi yıllık doluluğunuzu garantiler.

Bir Müslüman ülke olarak kesinlikle bilim konusunda atılım yapmamız gerekiyor. Bildiğiniz gibi (ya da bilmediğiniz gibi) modern bilimin temelleri Müslüman bilim adamları tarafından atılmıştır.

Robotiğin babası olarak bilinen El Cezeri, Altın Oranı bulan Fibonacci’nin hocasıydı. Rönesans ortalarına kadar yazılan bütün matematik

kitaplarının kaynağı Harezmi'nin “Hesab’ı Hind”di. Matematikte devrim yaratan “sıfır”ı Muhammed bin Ahmed bulmuştu. Batı simya ile uğraşırken kimyanın temelleri Doğu’da atılmıştı. Çeliğe ilk su veren Müslümanlar olmuştu.

Şimdilerde tekrar moda olan **“insan bedeninin doğal iyileştirici gücü”**nü ilk keşfedenler yine Müslüman bilim adamlarıydı. Tıpta ve tekstilde kullanılan içi delikli iğneyi Al Mahusen buldu. Modern sosyolojiyi ilk İbn-i Haldun ortaya atmıştı. Hatta yıllar sonra Amerikan Başkanı Reagan’ın ekonomi danışmanı Laffer (Laffer eğrisi denilen sistemi ortaya atan kişi) kaynak olarak İbn-i Haldun’u göstermiştir. El Zehravi’nin 10 yüzyılda bulduğu ameliyat yöntemleri ve aletler halen kullanılıyor.

İbn-i Sina, El Kindi, Razi, Farabi, İbn-i Rüşd, Nasreddin Tusi, Gıyaseddin Cemşid, İbn-i Al Nafis, Taberi, Mesudi, İbn-i Miskekf, El Avam, Uluğ Bey, Cabir bin Hayyan, Harezmi, El Battani, Eb-ül Vefa, Hazini, Ali Kuşçu, Şerafettin Sabuncuoğlu, Ali Münşi, İbn-i Firnas, İbrahim Efendi, El Biruni, İbnü’n Nefis, Sabit Bin Kurra,

Abbas Vesim Bin Abdurrahman, Abdüsselam, İbn-i Türk, Akşemseddin ve daha birçok bilim adamı günümüz modern biliminin öncüleridir.

Bu bilim adamları peygamberimizin tavsiyesini kendilerine düstur edinmiş ve insanlığa büyük fayda sağlamış insanlardır.

Peygamberimiz; ***“Çin’de olsa ilmi arayınız. Çünkü ilim öğrenmek her Müslümana farzdır. Melekler, yaptıkları işten hoşlandıkları ilim talebeleri için kanatlarını yere sererler.”*** demiştir.

Yine peygamberimizin başka bir hadisi: *“Eğer dünyayı istiyorsan ilme sarıl, eğer ahireti istiyorsan yine ilme sarıl. Eğer hem dünya hem ahireti istiyorsan yine ilme sarıl”*

Hindistan ve İsrail’in milli politika olarak yazılım sektörüne desteği; (2010 yılı Rakamıyla) Hindistan’da yazılım ve servisler ihracatı 47 milyar dolar, İrlanda’da yazılım ihracatı 16,8 milyar dolar, İsrail’in ise yazılım ihracatı 5,68 milyar dolardır.

Dünya genelinde bilişim sektörünün üçte ikisi Hindistan merkezli şirketler tarafından domine ediliyor. Hindistan'da 2004 yılından bu yana %50 oranında büyüyen bilişim sektörü, yılda yaklaşık 30 milyar dolarlık bir ciro elde ediyor.

Hindistan'da bilişim sektöründe ihracata yönelik bir yapılanma söz konusu. %60'ı yerli olmak üzere toplam 5 bin firma faaliyet gösteriyor. Yazılım alanında yapılan üretimin %70'i ABD, %14'ü İngiltere ve geri kalan kısmı ise diğer Avrupa ülkeleri tarafından satın alınıyor.

650 bin kişinin istihdam edildiği ve milli gelire yüzde 2'lik bir katkıda bulunan yazılım sektörü Hindistan'da en hızlı gelişen sektör. Yazılım sektörü için 150'nin üzerinde üniversite ve 500 enstitüde, mühendislik başta olmak üzere profesyonel çalışanlar yetiştiriliyor. Hindistan'da yazılım firmalarının genel ihracatındaki yeri %20 düzeyinde.

Dünya genelinde bilişim sektörünün üçte ikisinin Hintli firmalar tarafından domine edildiği biliniyor. Fortune dergisinde yer alan dünyanın 500 en büyük firmasından 250'si Hintli firmaların müşterisi. Ayrıca dünya çapında her dört çokuluslu şirketten

biri yazılım konusunda Hindistan merkezli şirketlerden hizmet alıyor.

Hindistan’da bilişim teknolojileri piyasasının gelişimindeki en büyük etken Hintli şirketler ve Hindistan hükümetinin bu konudaki azimli ve uyumlu çalışmaları. 1970’lerde gelişmeye başlayan sektör, 1990’larda yapılan ciddi ve planlı yatırımlarla günümüzdeki zirve noktasına ulaştı. Amerika’da Başkan Barack Obama öncülüğünde Kod yazmayı öğrenme kampanyası başlattı... (Trump’ın **“yazmayı bırakın satın alırsız”** deme ihtimali de var tabii ki. 😊)

Karar vermek lazım. Dünyadaki devrimlere bakıldığında tarım devrimi, sanayi devrimi ve teknoloji devrimini kaçırmış hepsini kuyruğundan yakalamak zorunda kalmışız. Dünyanın gidişatına şöyle dışarıdan bir bakıp bir sonraki ihtiyacın ne olduğunu belirleyip ona göre pozisyon almamız gerekiyor. Bu rakam karşılaştırmalarını baz aldıktan sonra kişisel kanaatim ne yaparsak yapalım dünyanın en iyisini yapalım. Salatalık yetiştiriyorsak dünyanın en iyi salatalığını yetiştirelim.

Turizm konusunda da dünyada ülkemiz kadar çeşitliliği olan başka bir lokasyon yok; Deniz-Kum-Güneş Turizmi, Spor Turizmi, İş Turizmi, Akarsu Turizmi (Rafting), Av Turizmi, Dağcılık, Golf Turizmi, Hava Sporları, İnanç Turizmi, Kış Sporları Turizmi, Kongre Turizmi, Mağara Turizmi, Sağlık ve Termal Turizmi, Su Altı Dalış Turizmi, Yat Turizmi, Yayla Turizmi... Gördüğünüz gibi ülkemiz bu çeşitlerin tamamına hitap eden muhteşem bir tarih birikimi ve coğrafi özellikleri taşımaktadır. Özel olarak desteklenmesi gereken konuların başında özellikle sağlık turizmi gelmektedir.

Medikal sektörünün gelişimini de kaçırmış durumdayız, ama ilaç endüstrisi ve araştırmaları hala bakir bir alan. Hastalıklara sebep olan bakteriler ile ilgili ilaç sektörü halen çok fazla keşfedilmesi gereken imkân barındırıyor. Otizme neden olan bakterinin bulunması diğer birçok hastalığın kaynağı olan bakterilerin bilinmemesi önümüzdeki yıllarda bu konuda yapılacak araştırmaların katma değeri yüksek kazançlar sağlayacağı kesindir.

Devlete de öneri; tarım sektöründe üretim ve dağıtım planlı bir şekilde yapılırsa ayrıca tarım sektörüne özel mazot desteği sağlanırsa hem enflasyon düşer hem milli gelir yükselir. Baktığınızda çiftçimiz bir yıl patates çok gelir getirdi diye çoğunluk patates ekmeye başlayınca diğer yıl patates fiyatları düşüyor, salatalık fiyatları artıyor. Hâlbuki bölgelerin üretim seçenekleri planlanarak yerine ve ihtiyaca göre üretim planlansa sadece iç piyasa değil ihracatta da ciddi anlamda öne geçeriz. Böylece fiyat politikası da daha stabil hale gelir.

Ayrıca tarım sektöründe üreticilere yıllık tüketim miktarları belirlenerek verilecek destek yine fiyatların düşmesini sağlayacaktır. Tabii bunun yanında sadece tarım nakliyesi yapan firmalara da bu destek verilirse gıda fiyatları ciddi anlamda düşecektir. Devletin bu kesimlere mazot satışında karşılaşacağı kar kaybı diğer taraftan enflasyon, ihracat, hane tüketim oranlarının düşmesi, sosyal adalet ve halkın mutluluğu olarak geri dönecektir.

Günümüzde kendi mesleğinde sivrilen ve diğerlerinden ayrılan başarılı insanlar bunu kendi çabalarıyla gerçekleştirip sunanlar olmaktadır. Bir limon sıkacağını sanat eserine dönüştüren tasarımcı Philippe Starck...

Binaları sadece yaşam veya iş alanları olmaktan çıkaran, her birini birer sanat eserine dönüştüren

Zaha Hadid...
Haydar Aliyev Centre

Aslen kalp cerrahı olan ama mesleğinde

farklılık yaratmak ve daha fazla insana ulaşmak için TV şovları yapan Dr. Mehmet Öz...

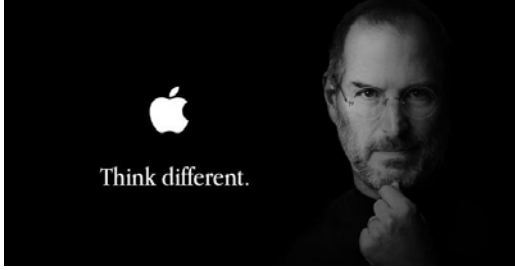
(Oprah Winfrey Şov’da Dr. Öz’e sorun bölümü)

Carl Sagan’ın başlattığı evreni anlamamızı sağlayan Cosmos belgeselini devam ettiren fizikçi Neil deGrasse Tyson...

Hayatı başlı başına başarı öyküsü olan ve

farklı düşünüp uygulamak için her türlü engeli yenen, ürünleri milyarlarca insan tarafından kullanılan Steve Jobs...

Tarihe baktığımızda; Sibernetik ve robotiğin babası, Fibonacci'nin hocası, Leonardo da Vinci'nin ilham kaynağı Şırnak Cizreli El Cezeri...

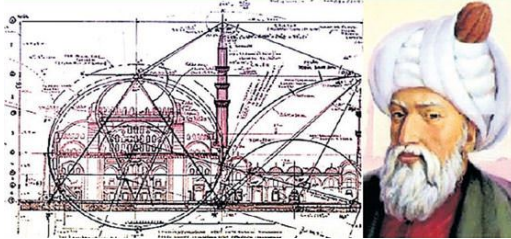

Farklı disiplinleri öğrenme konusunda dünya tarihinde ayrı bir yeri olan filozof, astronom, mimar, mühendis, mucit, matematikçi, anatomist,

müzisyen, ressam, heykeltıraş, botanist, jeolog ve yazar olan Leonardo da Vinci...

İlk mimarlık işini 49 yaşında yapan tarihimizdeki en önemli dehalardan mimar ve mühendis Mimar Sinan...

Burada birkaç farklı örnekte günümüzden ve tarihten karma olarak örnekler vermeye çalıştım. Bu şekilde yüzlerce isim sayılabilir. Bu örnekleri verirken amacım kafanızda bir şeyler

uyandırabilmektir. Şu an yaptığınız işte veya gençler için seçecekleri mesleklerde ya da bir meslekle uğraşıp mutlu olmayan gönlünde çok daha farklı bir iş olan sizlerde.

Bir Mimar Sinan veya Steve Jobs çok uç örnekler olarak gelmiş olabilir size. Hadi onlar kadar olmasa da kendi çapında ama dünya ölçeğinde iş yapan birkaç kişiden bahsedeyim.

Mesela Erbakan Malkoç ismini duymayanlarınız vardır. Ardahan'ın Dengeli köyünde doğmuş. 11 çocuklu bir ailenin üyesi ve ilkokuldayken anne ve babasını kaybedince İstanbul'a geliyor. Hayranı olduğu arabalara yakın olabilmek için karın tokluğuna tamirhanelerde çalışıyor. 92 yılında 20 m2 gibi küçük bir alanda kendi atölyesini kuruyor. Bugün 10 bin m2'lik fabrikası 100'ün üzerinde

alışanı, onlarca tasarım ve teknoloji dl var. İlkokul mezunu olarak üniversitelerde konferanslar veriyor ve bundan gurur duyuyor.

Başka bir rnek Tarhan Telli; Onun hikyesi sıfır sermaye değil belki, ama o da olmazın peşinde. Kendi deyişiyle disleksi yüzünden okumak ve yazmak konusunda problemlidir. Fakat o bunu avantaja çevirmiş. Merakı olan motosiklet konusunda özel üretim yapıyor. Kendi markasını yaratıyor ve 100’de yüz Türk malı motor üretimi yapan tek marka.

Hollywood starlarından, Rus milyarderlere

devlet başkanlarına kadar özel motorlar üretiyor. En son gördüğüm Dubai’de bir showroom açmış, bir de fabrika kuruyordu. Hayalinin peşinden koşmaya devam ediyor.

Sağdaki Tarhan Telli, soldaki de ünlü biri galiba. 😊

Gururumuz Aziz Sancar; Mardin doğumlu Prof. Aziz Sancar 2015 yılında Nobel Kimya Ödülü’nü almaya hak kazandı.

Burada isimleri geçmesi gerekenler; Canan Dağdeviren; Harvard Üniversitesi Genç Akademi üyeliğine seçilen ilk Türk bilim kadını. 28 yaşında icat ettiği giyilebilir kalp pilinden sonra şimdi de kanserin peşinde... Feryal Özel; Albert Einstein, John Nash gibi ünlü bilim adamlarının yer aldığı 20 kişilik **“Büyük Fikirler”** listesine girmeyi başaran 30 yaşında profesör olmuş Türk bilim kadını...

Bu arada henüz meslek seçimi yapmamış gençler için önümüzdeki 20 yıl içerisinde tarihe karışma ihtimali olan meslekleri sıralayalım;

Call Center Çalışanları: Günümüzde artık bu işi ‘chatbot’lar yapmaya başladı bile. (%99)

Muhasebeciler ve Denetçiler: Tüm ticaret ve ödemeler elektronik ortama taşındığı için artık kayıt gereği de kalmayacak. (%94)

Satış Danışmanları: Mağazalarda, marketlerde bu konuda kiosk ve robotlar devreye girecek. (%92)

Emlakçılık: Sanal uygulamalar ile mekânların tüm özelliklerini görebileceksiniz. (%86)

Sekreterlik: Artık birçok işlevini yapabilen uygulamalar mevcut. (%81)

Makinist: Artık sürücüsüz arabalar bile trafiğe girmeye başladı. (%65)

Noter: Sadece ülkemizde kalan bu meslek elektronik işlemler ile tarih olacak. (%100)

HİÇLİK

Her türlü özlem kendinedir. Her seste kendini dinler insan, bilinmeyen limanlara yelken açar ve her gördüğünü kendi rengiyle boyar. Her şehir bir

büyük ruhun yansımasıdır, her gittiği yerde bir parçası kalır insanın. İnsan kendi tahtına oturana kadar hep kayar. Her basamak bir öncekinden daha yüksektedir, basamaklar bitince sonsuz düzlük sonsuzluğa uzar.

Bilge, sonsuz düzlüğün sonsuzluğunda sonsuz kalır, her ses bir diğerrinin yerine göre yer tutar boşlukta, dıştaki sınırların içinde kalanına varlığım der, kendinin çizmediği hiçbir sınır kendi değildir. Her zaman kendi için başkalarına uzar, yanlış yerde arayan yanlış şey bulur, buğday başağından habersizdir, her gün kendi şafağını taşır...

JEAN PAUL SARTRE

ZİHİNSEL GÜÇ

İki çocuklu bir aile hafta sonunu piknik yaparak geçirmeye karar veriyor. Piknik yerine vardıklarında anneleri yemeği hazırlarken, çocuklar babalarıyla birlikte yürüyüşe çıkıyor. Uzun bir yürüyüşten sonra oldukça yorulan küçük çocuk yalvarırcasına bakan gözlerle, "*Babacığım*

çok yoruldum. Lütfen beni kucağında taşıy mısın?" diyor. Baba; *"Ben de yorgunum oğlum"*, der demez çocuk ağlamaya başlıyor. Baba tek kelime etmeden ağaçtan bir dal kesiyor. Dalı bıçakla biçimlendirip, çocuğa zarar vermeyecek biçimde yontuyor. Sonra dalı oğluna veriyor. *"Al oğlum, sana güzel bir at."* diyor. Çocuk sevinçle dal parçasından yontulmuş ata biniyor ve sevinçle sıçrayarak, ata vurarak annesinin yanına doğru gitmeye başlıyor. Babasını ve ablasını geride bırakmıştır bile...

Baba gülerek kızına: *"İşte yaşam budur kızım. Bazen zihnen ya da bedenen kendini çok yorgun hissedeceksin. İşte o zaman kendine değnekten bir at bul ve neşe ile yoluna devam et. Bu at bir arkadaş, bir şarkı, bir çiçek, bir şiir ya da bir çocuğun tebessümü olabilir."*

Değnekten atınız hiç eksik olmasın...

Asla yeni bir hedef koymak ya da yeni bir hayal kurmak için geç değildir.

C.S. Lewis

(Narnia Günlükleri Kitabının Yazarı)

“Şimdiki tutkulu projem, bir ceviz ormanı yetiştirmek... Fidanları dikmeye başladım bile. Ceviz fidanı 8 yıl sonra ağaç olup ceviz verirmiş. Şimdi 76 yaşımdayım yani 84 yaşımda ceviz kıracağım. Bu kez kendi cevizlerimi...”

İshak Alaton

Ben kitabı yazmaya başladığımda İshak Bey hayattaydı. Hatta bitirdiğimde kendisine de göndermeyi ve bana söylediği sözü kitabın içine yazmayı düşünüyordum. ***“Hiçbir şart seni hayallerinden vazgeçirmesin.”***

Kendisi 89 yaşında hayata veda etti. Hesabına göre 5 yıl kendi yetiştirdiği cevizleri yedi. Kim bilir bu arada hangi yeni şeyleri yaptı. Bugün bırakın 76 yaşını çok daha genç insanların hayattan bağını kopardığını ve hiçbir amaçlarının kalmadığını görüyoruz. Alaton’un yine aynı yazısında para ile ilgili de bir bölüm var:

“Ama para ötesi para-üstü bir konu daha vardır bunu parayla satın alamazsınız. Bunun adı zevk ve keyiftir. Zevk almak, keyif duymak ancak KÜLTÜR ile mümkündür. Resimden zevk almak için sergiler

bedava, müzik, kaset ve diskler  otuz para. Ayrıca konserler de pahalı değil. Tiyatrolar hamburger fiyatına... Aşk ve sevgi zaten bedelsiz... Güneşin batışından, denizin hışırtısından ya da bir satranç oyunundan zevk alabiliyorsanız güneşi kaç paraya batırabilirsiniz? Denizi hışırdatmanın fiyatı nedir? Kalenizle bedavaya şah çekebilirsiniz.

Yaşlılığınız için biriktireceğiniz kötü gün parası kadar belki ondan da önemli olan bu zevkler ve mutluluklardır. Bunlara sahip olmak ancak kültürle mümkündür. Para kazanmaya emek verdiğiniz kadar kültür edinmeye de emek verin. Yaşlılar lme daha yakın derler. Ama lm nüfus kıdı sormuyor.”

Fütürizm ve topya:

Burada paylaşacağım bilgi ve fikirlerim karşısında uçuk, komik, mümkün değil gibi tepkiler olacağının farkındayım. (Enginist fikirler ne de olsa! ☺) Fakat fikir üretmek ve bunu söyleyebilmek cesaret işidir. Bu arada, bu konu ile ilgili meraklıysanız Alvin Toffler, Francis Fukuyama ve Michio Kaku’nun kitaplarını okuyabilirsiniz. Türkiye’den de Ufuk Tarhan’ı kesinlikle takip etmenizi tavsiye ederim.

Küresel Büyüme:

Küresel büyüme denilen bir olgu var. Her ülkenin mutlaka büyümesi gerektiği gibi bana göre saçma bir inanış oluşmuş durumda. Hâlbuki ülkelerin kazançlarının efektif dağıtılması hem o ülkenin hem de dünyanın daha yaşanabilir olmasını sağlayacak. Öncelikle eğitim, sağlık, beslenme ve barınma imkânlarını istisnasız dünyadaki herkese eşit bir şekilde dağıtılması imkânını yaratamazsak insanlık olarak Mars'a da gitsek pişmanlığımızın önüne geçemeyiz. Ki şu an Dünyadaki imkânlar, kaynaklar ve zenginlik bunu yapabileceğimiz durumda.

En büyük korku artan nüfus... Bu kadar hızlı büyüyen nüfusa kaynakların yetmeyeceği paniği ile herkes büyüme yarışında. Nüfusun artış hızı ile ilgili şok edici rakamları paylaşayım;

1 milyara 1802 yılında ulaşılmıştır.

2 milyara 1927,

3 milyara 1961,

4 milyara 1971,

5 milyara 1987,

6 milyara 1999,

7 milyara 2011 yılında ulaşılmıştır.

Birleşmiş Milletler Projeksiyonu'na göre;
8,3 milyara 2020 yılında,
9,6 milyara 2030 yılında,
10,3 milyara 2040 yılında ulaşılacaktır.

Bu rakamlara bakıldığında küresel olarak en çok büyüme nüfusta. Fakat kaynaklar olarak bakıldığında elimizde sadece bir dünya var ve bu kaynakları ne geliştirebiliyoruz ne de eşit kullanabiliyoruz. Karşılığında olan diğer rakamlara bakalım;

62 adet süper zenginin serveti dünyanın yarısının toplamından fazla. 2016 yılında yapılan bir araştırmada nüfusun %1'ine denk gelen 70 milyon kişi dünyanın geri kalan %99'undan daha fazla servete sahip. Dünyanın en yoksul yüzde 50'sinin nüfusu 2010 ile 2015 yılları arasında 400 milyon artmasına rağmen serveti yüzde 41 (1 trilyon dolar) oranında azaldı.

Yine aynı zaman diliminde dünyanın en zengin 62'sinin serveti ise 500 milyar dolardan 1.76 trilyon dolara yükseldi. Burada anlamadığım kısım, bir

insanın veya bir ailenin ya da tüm sülalesinin hayatları boyunca harcamayacakları bir parayı tutmaları. Gerçi buna karşı birkaç tane pozitif örnek de var elbette. Yeni nesil, özellikle teknolojiden para kazanmış zenginler bunu sosyal ve insanlığın faydasına projelere harcadıklarını da görebiliyoruz. (Bill Gates, Elon Musk, Sergey Brin-Lary Page)

Buradan kıyasla çok rahatlıkla söyleyebileceğimiz şey:

Problem, fakirlerden çok zenginlerin doymamasından kaynaklanmakta...

Küresel Küçülme:

Dünya artık büyüme değil küçülmeye gitmelidir. Ülkelerin büyüme hırsı artık bitmeli. Devletler küçülmeye gitmeli. Dünyadaki kaynaklar eşit dağıtılmalı. Enerji, gıda, eğitim, sağlık alanlarında genel konsensüs oluşturulmalı. Bu arada sağlık demişken Çin’de bazı doktorlar maaşlarını, hastaları iyileştiği zaman alabiliyor. Eğer iyileşmezseniz bu onların suçu ve o ay ödeme yapmak zorunda değilsiniz. Onların hedefi, paralarını alabilmek için sizi sağlığınıza

kavuşturmak ve sağlıklı kalmanızı sağlamak.
Keşke ülkemizde de bu uygulansa ☺

Ütopya:

Bütün göçmenleri toprağı bol olan bir ülkede toplayıp orada yeni bir şehir kurulması organize edilebilir. Buraya yapılacak yardımlarla bir cazibe merkezi haline getirilerek tersine göç sağlanabilir. Aynı zamanda burası bir üretim merkezi haline getirilerek de ucuz iş gücü ile avantaj sağlanabilir. Yer veren ülkeye de çeşitli opsiyonlar verilebilir. Nüfus/ekonomi/yüz ölçümü orantısında Sudan, Mısır, Cezayir seçenek olabilir. Buraya harcanacak parayı verecek ülkeler yine buradaki işleri yaparak paranın geri dönüşünü sağlayacaktır. Aynı zamanda kendi ülkelerindeki göçmenlerin oluşturduğu maliyet, sosyal adaptasyon sorunları ve ülkenin homojen yapısı problemleri de buraya verecekleri destek ile kendilerine olan zamana yayılan maliyetten daha ucuz olacaktır. Dolayısıyla verilen paranın miktarı da ülkeye zorluk yaratmayacaktır. Amerika bir göçmen ülkesidir. :)

Ütopya; dünyaya öneri... Bütün devletler anlaşırsa, hepsi aynı anda askeri harcamalarını

durdursa (hayale bak)... Ortaya çıkan para ile halklarının refahı ne kadar artar farkındalar mı? Dünya da silah satan firmalar toplansanız 20-30 tanedir. (Savaş çıkaran 62'nin içindekiler.) Kapatın bu firmaları. Bu işi yapan belli aileler para kazanacak diye dünyanın kalanı acı çekiyor. Oraya buraya sataşan devletler de bu politikalarını bıraksa dünya nasıl bir yer olurdu düşünsenize.

Birleşmiş milletler gibi bir yapının altında tek bir ordu olsa. Nerede insanlara zulmeden, başkalarına zarar veren bir oluşum olursa gidip onu temizleyip gelse. Bu düşünce 50 yıl içinde mutlaka olacak. Çünkü bu silahlanma hırsı ile devam edildiği sürece ülkesinin başında bir manyağın olduğu bir yerden biri düğmeye basacak ve o silah satıp para kazandığını düşünen aileler veya ülkesinin çıkarları için bir yerleri karıştırıp oraların kaynaklarını sömüren yöneticiler de dâhil olmak üzere yaşayacakları bir dünya kalmayacak ortada. İlla Einstein'ın *“Üçüncü dünya savaşında hangi silahlar kullanılacak bilmiyorum, ama dördüncüsü taş ve sopa ile yapılacaktır”* sözünün gerçekleşmesini mi bekliyorlar...

Aslında bunun olma ihtimali şu an bile o kadar yakın ki. Dünya mı nereye gittiğinin farkında değıl yoksa görmezden mi geliyorlar anlamıyorum. Bu kararı verecek olanlarda devlet başkanları olduğıunu zannetmeyin. O kadar cesur olan birkaç tane çıkar ama çoğunluğu bunu yapamaz. Bunu yapması gereken halklardır. Size bunu vadeden insanları yönetici seçin. Ağzından köpükler saçarak **“ölüm”**, **”savaş”**, **“para”**, diye bağırınlar tedaviye ihtiyacı olanlardır. Onların size veya ülkenize bir şey katması mümkün değıl.

Eritin tüm silahları, hepsine güneş kolektörleri ve rüzgâr türbinleri yapın. Derdiniz para değıl mi,

derdiniz enerji değil mi? Alın size hem para hem enerji. Kimseyi öldürmeden, savaşlar çıkarmadan. Tüm insanlık bir araya gelip silah üretenlere saldıralım. ☺ Dünyadaki en anlamlı barış için savaş eylemini yapalım. Son bir savaş olsun bu, her şeye değen. Silah üreten değil mühimmat üretenleri kaldıralım ortadan (sahipleri aynıdır nasıl olsa) bomba atamayan uçaklar kitap atсын insanlara, tanklarla sulama yapılsın, havan topları havai fişek atсын, mermisiz tüfekler sarmaşıklara değnek olsun...

2010 yılında Alman Fizikçi Gerhard Knies yıllarca üzerinde çalıştığı “Desertec” isimli bir projesini anlatırken kömürle elektrik üretiminin doğayı kirletip iklimlere zarar verdiği, nükleer santrallerin ise ihtiyaç hızına yetişemediğini, güneş enerjisinden elektrik üretiminin ise temiz ve hızlı olduğunu söyledi.

Knies’in projesine göre 500 x 500 km’lik bir alanda (Afrika’da bir çöl) yapılacak bir solar elektrik üretim sistemi bütün dünyanın elektrik ihtiyacını gideriyor.

Ütopya Eğitim:

Ülkemizdeki eğitim sistemi ile ilgili bir şey söylemeyeceğim. Bu sistemle bir yere varamayacağımızı hepimiz biliyoruz. Hatta dünyanın birçok yerindeki eğitim sistemleri sakat. Burada yaşanmış bir olayı örnek göstermek istiyorum; 2. Dünya savaşında Nazi toplama kampından kurtulan bir kadın şimdi bir lisede müdür. Ve her eğitim yılı başında öğretmenlerine der ki: **"Kamptan sağ kurtululnlardan biriyim. Gözlerim hiçbir insanın görmemesi gereken şeyleri gördü. İyi eğitilmiş ve yetiştirilmiş mühendislerin inşa ettiğı gaz odaları, iyi yetiştirilmiş doktorların zehirlediğı çocuklar, işini iyi bilen hemşirelerin vurduğı iğnelerle ölen bebekler, lise ve üniversite mezunlarının vurup yaktığı insanlar... Sizlerden isteğim şudur: Öğrencilerinizin insan olması için çaba harcayın. Çabalarınız bilgili canavarlar ve becerikli psikopatlar üretmesin. Okuma yazma ve matematik, çocuklarınızın daha fazla insan olmasına yardımcı olursa ancak önem taşır."**

Biliyorsunuz zalim Hitler milyonlarca insanı gaz odalarında öldürmüştü. Kullandığı aktörlerin

hepsi alanında uzman isimlerdi. Yani eğitim tek başına yeterli değil, önceliğimiz '**iyi insan**' yetiştirmek olmalı.

Benim önerdiğim sistem 8 yıl boyunca çocuklara sadece hayat bilgisi dersi verelim. Bunun içinde temel bilimler matematik, fizik, kimya da olsun ama ağırlık hayatı öğretilim. Sanat dersi olsun mesela. İçinde resim, müzik, heykel, tiyatro, sinema, dans olsun.

Gözlemelerine gidip astronomi öğrensinler, doğayı ve bitkileri tanısinlar kırlarda dolaşarak. Parayı da öğrensinler sırayla, okul kantinini

alıştırsınlar. Bilim öğrensinler, deneyerek, araştırarak, yaşayarak. Fabrikaları dolaşsınlar, üretimi görsünler. Ağaç yetiştirmeyi, su arıtmayı, hayvanları doğada yaşayarak öğrensinler. Dini de öğrensinler, felsefeyi de. Bütün bunları yaparken de öğretmenleri not alsın her biriyle ilgili. Hangi konuda meraklı, hangisinde başarılı? Yetenek ve ilgilerine göre sonraki 3 yıl o mesleklerin ana konularını ğrenseler.

Amaç kayakp bir çocukluk değil, mutlu bir çocukluk yaşatabilmek olmalı... Üniversitede seçecekleri meslekleri tamamen ilgileri ve

yeteneklerine göre belirlemiş olduklarından hayat boyu severek ve insanlara faydalı olarak yapacakları meslekleri olur. Sevdiği işi yapanlar hayat boyu çalışmamış olur lafı boşuna değildir. Tabii bunun için önce öğretmenlerin eğitilmesi gerekmektedir. Yani anlayacağınız hangi eğitim sistemi olursa olsun sonuçlarının görülmesi ortalama 20 yıl alacaktır.

Lüzumsuz bilgilerle dolu olan eğitim sistemimizde Karlofça Antlaşması'nın 1699'da imzalanması bilgisini hayatım boyunca kullanma ihtiyacı hissettiğim tek yer bazı bilgilerin lüzumsuzluğuna örnek gösterebileceğim bu kitap oldu. Ne ilginç. Bunun gibi tarihi detaylar, kimya, fizik ve matematikteki formüller yalnız bunu meslek olarak seçenlere öğretilmeli. Ayrıca her yıl buradaki bilgiler mutlaka güncellenmeli. Bize İç Anadolu'nun bitki örtüsü maki diye öğretildi, artık Toki, haberleri yok. ☺

Ayrıca üniversiteler ile ilgili de bir önerim var. Bunu hem sosyal fayda hem de öğrencinin adaptasyonu için düşünün lütfen. Bildiğiniz gibi birçok bölümümüzün uygulama pratiği yapılması

ve sektörü öğrenmeleri için öğrencilerine staj zorunluluğu getirmektedir. Özellikle meslek liselerinde oldukça faydalıdır. Benim dikkat çekmek istediğim sosyal alanda halka fayda sağlayacak bölümlerdir.

Düşünsenize eğitim fakültesinde okuyan ve öğretmen çıkacak öğrencileri bölümlerine göre halka hizmet olarak staj yaptırdığınızı. Fizik öğretmenliği okuyan öğrenciler her birine haftada bir Milli eğitim tarafından belirlenen (fizik dersi zayıf) bir öğrenciye ders vermesini sağlasalar. Ya da matematik, edebiyat, kimya ve diğer ana başlıklar. (Belki bu şekilde dersane veya başka isimler altında ailenin ekonomik olarak da altından kalkamadığı yerlere ihtiyaç kalmaz.)

Hele birde daha spesifik konularda mesela zihinsel engelli öğretmenliği veya fizik tedavi konularında öğrencilerin ihtiyacı olanlara yardım ettiğini. Bu çalışma hem eğitim gören öğrencinin kendine güvenini artırması hem kişisel motivasyonunu hem yararlanan insanlar için evlerine kadar gelen hizmeti, birebir çözüm ve destek aldıklarını. Belki ilk etap da ütöpik, ama istendiğinde yapılamayacak bir şey değıl. ☺

Engelli konusu geçmişken beni çok rahatsız eden ve birçok insanın farkında olmadığı bir konuya değinmek istiyorum. Engelli dendiğinde birçoğumuzun aklına Zihinsel, İşitsel, Bedensel veya Görme engelli insanlar gelir. Öncelikle farkında olmamız gereken her birimizin her an engelli adayı olmamızdır. Bir kaza veya hastalık neticesinde çok kısa bir sürede bizde bir uzvumuzu kaybedebiliriz. Bu nedenle engelli insanlarımızın hayatlarını kolaylaştırmak için elimizden gelen yardımı göstermemiz gerekir.

Benim değinmek istediğim asıl nokta diğerk engelli insanlardır. Vicdan, ahlak, yardımlaşma, hoşgörü, bilgi, kùltür, sevgi yoksunluğuda hayatı anlamak ve düzgün yaşayabilmek adına bana göre büyük engellerdir. Bunlara eklemeler yapabilirsiniz. Tüm insanlık bunları da engeller olarak gördüğügün umut var demektir.

Bu nedenle öncelikle paylaşmak en önemli çözmemiz gereken özellik diye düşünüyorum. Sevgimizi, bilgimizi, derdimizi elimizde ne varsa paylaşabiliriz. Bunları verdiğimiz zaman eksilmek değil oğaldığımızı görebilmek lazım. Ne verirsenele o gelir seninle güzel bir düsturdur.

Burada amaç 1'i 2 yapmak üzerine. Bir bilen yerine 2 bilen insan. Her paylaştığınız şeyde ikiye katlanır paylaşılan. Yaşamda değerli olan her şey vermekle çoğalır.

Birçoğunuz belki ilk defa duyacağı ve tam da buraya uyan satrancın hikâyesini paylaşmak istiyorum.

Ortalama M.S. 500'lü yıllarda ortaya çıktığı düşünülüyor. Hindistan, Çin ve İran diye farklı rivayetler var. Satrancın ana fikri bildiğiniz gibi Şah, Kral, Padişah vs. ne olursanız olun veziriniz, süvarileriniz, askerleriniz olmadan bir kudretinizin olmayacağı üzerine kurulu. Bu fikrin ana öğretisi de güç sahibinin kibrini törpülemektir. Neyse hükümdar bu oyunu çok sevmiş ve oyunu bulan kişiye **“dile benden ne dilerse”** demiş.

Oyunu bulan kişi hükümdarın bu sözü üzerine onun son bir ders daha alması gerektiğini düşünmüş. “Bir miktar buğday istiyorum.” demiş. “Sana bulduğum bu oyunun birinci karesi için bir buğday istiyorum. İkinci karesi için iki buğday. Üçüncü karesi için dört buğday istiyorum. Böylece

her karede, bir önceki karede aldığımın iki misli buğday istiyorum.”

Şah, kendisi gibi yüce ve kudretli bir şahıtan isteye isteye üç beş tane buğday isteyen bu adama, küstahlığa varan alçakgönüllülüğüne sinirlenmiş ve ona bir ders vermek istemiş. ”Hesaplayın. Hak ettiğinden bir tane fazla buğday vermeyin.” demiş. (Bildiğiniz gibi satranç tahtası 8x8 64 kareden oluşan bir tahtadır.)

Hesaplamaya ilk kareler kolay gitmiş.

1.Kareye bir buğday,

2.Kareye iki buğday,

3.Kareye dört buğday... Ancak

10. Kareye gelindiğinde 1023 buğday vermeleri gerekiyormuş. Bu yaklaşık bir avuç buğdaya karşılık gelir; hesabın hep böyle gideceğini, hep adama böyle üç beş buğday vereceklerini zannediyorlarmış.

Zaten 15.kare yalnızca 1,5 kilo buğday vereceklermiş. 25. kareye gelince 1,5 ton olduğunu görmüşler ama fazla heyecanlanmamışlar. Oysa 31.kareye gelince, bu işin şakası olmadığını anlamaya başlamışlar. Çünkü vermeleri gereken

buğday 92 tonmuş, 49. kareye geldikleri zaman 24 milyon ton buğday vermeleri gerekiyor. (Bu Türkiye'nin bir yıllık buğday üretiminden fazla...) 54.kareye geldiklerinde ise 771 milyon ton buğday vermeleri gerekiyor. (Bu da dünyamızın bugünkü ölçülere göre bir buçuk yıllık buğday üretimi.) "Madem başladık hesaplara devam edelim" deyip bitirmişler. *64.kare de tamamlandığında bugünkü ölçülerde dünyanın 1500 yıllık buğday üretimini adama vermeleri gerektiği ortaya çıkmış.*

Rakam 20 hanenin üzerinde çıkıyor ☺ Sonrasında bu adama ne olduğu ile ilgili net bilgi yok. Kimi ödüllere boğuldu diyor kimi hükümdarla dalga geçti ve kellesi gitti. (İkinci seçeneğin olma olasılığı yüksek.) ☺

Sonuç cümlesi; imkânlarımızı ne kadar çok paylaşırsak o kadar biri iki yapabiliriz. Buna bilgi ile başlayalım ve mutlaka ardından sevgi gelsin...

Bugün ütöpik, yarın...

Bu yıl bir deney yapıldı, sosyal medyada rastlamışsınızdır. Farklı ırklardan insanlara DNA

testi yapmayı teklif ettiler. Sonuçta görülen o ki kimse tek bir ırka sahip değil.

Gerek dinler tarihine gerek Freudyen Evrim Teorisi'ne göre baktığımızda insanlığın tek bir kökeni var. Tüm dinlerde insan ilk insan Hz. Âdem'den türemiştir. Bu mantıktan baktığımızda tüm insanlık akrabayız. Belki de Obama 128 göbek, Putin 95 göbek, Michael Jackson 300, Einstein 27 göbekten akrabayız. ☺ Hz. Ali “Akraba düşmanlığı, akrep sokmasından beterdir.” demiştir. Dolayısıyla siz akrabasınız hadi barışın söylemi ile bir yere varamayacağımızı düşünüyorum. ☺

Aslına baktığımızda kimse saf değil. Hepimiz dünya insanı olarak birbirimizin özelliklerini taşıyoruz. Bugün ait olduğumuz ırk, dil, din gibi kavramlar geçmişe gittikçe kökeni çok farklı yerlere çıkabilir. 20 kuşak geriye gitseniz aileniz belki pagan belki şamandı. Belki Viking, belki Afrika kanı taşıyorsunuz bilmiyoruz. O yüzden işin özü İslamiyet'te de belirtildiği gibi insan olabilmekte. Diğer kavramlar insanlığımızın üzerine koyabileceğimiz süslerdir.

Amaç önce insan olmayı becerebilmekte, istisnasız tüm insanları sevebilmekte... “Yaratılanı severim Yaradan’dan ötürü” yaşam mottomuz olmalı. Doğayı sevmeli ve korumalıyız. İnsanlık tarihi ile kıyaslandığında bu dünyada geçirdiğimiz süre bir insan yaşamında gözünü açıp kapadığı süreye eş değerken bu kısa ziyaretimizde yıkıcı değil yapıcı, koruyucu olabilmeliyiz. Kendimize ve insanlığa bir şeyler katabilmenin uğraşında olmalıyız. Kendimizi bir döngüye kaptırıyoruz ve bir bakıyoruz ki bu kısa süre çabucak geçmiş.

Ana rahmine sığan insanoğlu, büyüyünce evrene sığmaz olur.

Bir bakıyorsunuz bilim adamları ilk insanlar Afrika kıtasından yayılmışlar diye araştırmalar yayınlıyorlar. Stringer'in ifadelerini kullanırsak **“Derilerimizin rengi ne olursa olsun hepimiz aslında Afrikalıyız”**. Aramızda fizyonomik farkların dışında kayda değer ırksal farklar yoktur. Hatta DNA araştırmalarının gösterdiğine bakılırsa hepimiz Afrika kaynaklı bir tek kadının (Lucy) genetik malzemesini taşımaktayız. Peki, bu diğer kıtalarda oturan milletler nasıl sahipleniyorlar o toprakları. Zamanda geriye gidip o ilk toprak

parçasını çit ile çeviren adamı güzelce bir dövmeliyiz diye düşünüyorum. ☺

Yine dinler olarak bakarsak konuya aslında biz hiçbir şeyin sahibi değiliz dünyada. Hepimiz gelip geçiciyiz. Bizler geçtikçe dünya bize gülüyor. Bu da sahip olduğunu zannederek gitti diye.

Geçenlerde bir animasyon seyrettim. Dünya tarihini 3000 yıl geriden almışlar. Zaman içerisinde gelen tüm dinler ve kurulan devletleri animasyonla göstermişler. Orada görüyorsunuz ki hiçbir devlet sonsuza kadar yaşamamış. Hiçbir toprak devamlı birilerinde kalmamış. İnsanoğlu ne zaman bu mücadelenin boşuna olduğunu görecektir. Ne yazık ki ya büyük bir felaket ya da büyük bir dünya savaşı yaşandığında ancak durup düşünecekler.

"Kim ne derse desin, sözcükler ve düşünceler dünyayı değiştirebilir."

Ölü Ozanlar Derneği
(Dead Poets Society, 1989)

Tarihte birbirine dūřman olan toplulukları gen yapısı olarak incelediğimizde birçoğunun aslında ortak gene sahip olduğunu görüyoruz. Dūřman kardeşler konusuna girersek Habil ve Kabil'e kadar gideriz, ama çok uzun bir konu ve başlı başına bir kitap konusu. Benim üzerinde durmak istediğim konu yaratılan dūřmanlıkların ne kadar boş olduğu ile ilgili. Yakın zamanda yaşanan bir olayı örnek göstermek istiyorum. İngiliz ve İrlandalı kökeniyle övünen Avustralyalı ırkçı politikacı Pauline Hanson "Müslümanlar ve zenciler geleneklerimizi bozuyor" diye bir açıklama yaptı. Sunday Mail gazetesi kendisine bir Dna testi yaptıрма çağrısında bulundu. Köklerine çok güvenen politikacının DNA sonucu Hanson; %9 Ortadoğulu, %32 İtalyan, Yunan veya Türk, %59 Kuzey Avrupalı çıktı. ☺

Yakın bir zamanda sosyal medyada karşılaşmışsınızdır. Farklı milletlere sahip insanlara sorular soruyorlar. Nerelisin, kökenin ne, sevmediğin millet hangisi gibi. İngiliz, Bangladeşli, İzlandalı, Fransız, Kürt olduğunu söyleyen ama hangi ülke vatandaşı olduğunu bilmediğimiz bir kızımız, Iraklı, Kübalı milletlerden insanlar var. Safkan Fransız olduğunu söyleyen bayan %32 İngiliz, Almanlardan nefret ettiğini söyleyen İngiliz %5 Alman, Türklerden nefret ettiğini söyleyen kürt kızımız Kafkas kökenli, Müslüman Iraklı, Yahudi çıkıyor. ☺ Yapılan araştırmalara göre şu an dünyada saf ırk diye bir şey yok.

Dünyadaki bütün insanlar bir parça birbirlerinden parçalar taşıyor. Alıp veremediğimiz nedir sizce? Bir mahalle düşünün. Bu mahallede Türk, Kürt, İngiliz, Arap, Fransız, Ermeni, Müslüman, Yahudi, Hristiyan, Ateist, Katolik, Alevi, Sünni, Protestan hepsi bir arada yaşıyor. Buna benzer mahalleler var. İstanbul'da, Hatay'da, Londra'da, New York veya Brüksel'de... Yan dairede doğsanız Yahudi, üst katta doğsanız Fransız, karşı binada giriş katında doğsanız Türk olacaksınız. Bazılarınızın ölümüne savunduğunuz değerler tamamen doğduğunuz dairedeki yetiştirilme biçiminiz ve ailenizin yetiştirilme biçimi.

Doğuda bir sınır köyünde olduğunuzu düşünün. Zamanında sınırlar çizilirken sınır köyün ortasından geçmiş. Biriniz Türkiye için savaşıyor yan komşunuz Irak veya Suriye için savaşıyor. Aslında birbirleri ile hiçbir problemleri yok. Dert olabilecek en büyük problemleri tavuğun bahçeme girdi olabilecekken iki ayrı ülke vatandaşı olmuşlar. Yine dünyada böyle oluşmuş nice saçma sınırlar mevcut.

Dini sınırlar, ekonomik sınırlar, kültürel sınırlar, politik sınırlar. Farkında mısınız bu sınırların çoğunu devletler çiziyor. İnsanların bu sınırlarla işi yok. Devlet adında yine insanların oluşturduğu bu sistem insanların hayatına müdahil oluyor. Eğer haklarınızı korumak adına oluşturduğunuz devletler çıkar gruplarının veya kötü insanların eline geçmişse o zaman da çatışma ve savaşlar ortaya çıkıyor. Son 2000 yıla baktığınızda dünya savaşı bir yıl geçirmemiş.

Alvin Toffler’ın “Future Shock” isimli kitabında bir araştırma okumuştum; insanlık tarihinin son elli bin yılı yaklaşık altmış iki yıllık yaşam sürelerine bölünse sekiz yüz yaşam süresi geçirildiği ortaya çıkar. Sekiz yüz yaşam süresinin altı yüz ellisi mağaralarda geçmiştir.

Ancak son yetmiş yaşam süresi boyunca insanoğlu deneylerini gelecek kuşaklara iletme olanağını bulmuştur; örneğin yazı gibi araçlarla. Büyük insan kitlelerinin basılı sözcükleri görebilmeleri ancak son altı yaşam süresi içinde gerçekleşmiştir. Zamanı kesinlikle ölçmek olanağı son dört yaşam süresinde sağlanmıştır. Elektrik

motorunun her yerde kullanılabilmesiye son iki yaşam süresinde söz konusu olmuştur. Günlük yaşamımızda kullandığımız eşyaların çoğu şimdilerde, sekiz yüzüncü yaşam süresi içinde geliştirilmişlerdir.

İki bin yıl boyunca insanoğlunun tükettiği enerjinin yarısının son yüzyıl içinde tüketilmiş. Bin beş yüz yıllarından önce Avrupa’da yayımlanan kitap sayısı en iyimser olasılıkla bin dolaylarındaydı. Başka bir deyişle, yüz bin kitaplık bir kütüphaneyi oluşturmak için yüz yıllık bir süre gerekiyordu. Dört buçuk yüz yıl sonra 1950’lerde bu hız birden arttı; Avrupa artık yılda yüz yirmi bin kitap yayımlamaktaydı. Önceleri kurulması yüz yıl alan bir kütüphane on ayda kurulabilir olmuştu.

İnsanlık tarihi ile bir insan ömrünü kıyaslarsak tarihte kapladığımız süre bir insanın yaşamı içerisinde gözünü kırpma süresine eşdeğer. Bu süre içerisinde dünyadan milyarlarca insan gelip geçti ve bunların belki de %99’u kendilerine verilen bu süreyi sadece tüketti. Şöyle bir geçmişe baktığımızda tarihte iz bırakmış ismi hatırlanan birkaç bin kişi anca çıkar. Şimdi şöyle bir durup

düşünelim. Kimim ben, nerden geldim nereye gidiyorum, bu hayattaki misyonum ne, hedefim ne? Öldüğümde arkamdan ne söylerler? Dünyada bulunduğum sürede kime ne faydam dokundu?

Bu soruların çoğunu cevapsız kalacağını biliyorum ama henüz geç değil.

Şimdi şu anda buna dur diyebilirsin. Önce doğru soruları sorarak işe başlamalısın. İnsanlığa faydalı ne yapabilirim ya da bir insana. Tek bir insana faydalı olmak bile çok büyük bir hedef. Düşünsene herkesin çevresindeki bir insana faydalı olduğunu... Bir şeyleri değiştirmek için önce sen değişmelisin. Buna karar vermeli ve eyleme geçmelisin.

National Geographic kanalında yıllarca Carl Sagan tarafından hazırlanıp sunulan Cosmos belgeselini bir süredir ünlü fizikçi Neil deGrasse Tyson sunuyor. Bir bölümünde tarihteki bilim adamlarının başarılarının sırrını veriyor.

“Öğrendiklerimiz çok sınırlıyken araştırmacı bir nesil ve 5 basit kuraldan şaşmamaları sayesinde; otoriteyi sorgulayın, ben dâhil herhangi biri dedi

diye hiçbir fikir doğru olmaz. Kendiniz düşünüp kendiniz sorgulayın. Bir şeye sırf inanmak istediğiniz için inanmayın; bir şeye inanmak onu doğru kılmaz. Gözlem ve deneylerden elde edilen delillerle fikirleri sınavın. Beğenilen bir fikir iyi tasarlanmış bir testi geçemiyorsa yanlış demektir, bunu kabullenin. Deliller sizi nereye götürüyorsa oraya gidin. Bir deliliniz yoksa hüküm vermeyin. Belki de en önemli kural şu; Unutmayın yanılıyor olabilirsiniz. En iyi bilim adamları bile bazı konularda yanılmışlardır. Newton, Einstein tarihteki her büyük bilim adamı hata yaptı.”

Evet, hata yapmaktan korkarak hiçbir şey yapmazsanız, ömrünüz korkarak ve hiçbir şey yapmadan boşa geçecektir. **Kıyıda durarak yüzme öğrenemezsiniz.** Suyu girmeli ve çaba göstermelisiniz. Pazarlamada bir kural vardır. “Ancak teşebbüs ederseniz, tesadüf eder.” Bunu hayatınızın her alanına uyarlayabilirsiniz.

Bu kitabın ortaya çıkışı bu sorular sonrası yaşanan bir nevi panik ile olmuştur. Bir ömrüm var ve ben (herkes gibi) bunun ne zaman biteceğini bilmiyorum. Bu yaşıma kadar faydalı olduğuma

inandığım şeyler yapmışımdır. Yeterli mi? Kesinlikle hayır! Her şeyi efektif kullanmak gerekmiyor. Sevginizi, bilginizi, şefkatinizi, dostluğunuzu hesapsızca paylaşmalısınız. Mevlana'nın dediği gibi, insan verdikçe çoğalır.

Toffler'ın tespiti gibi dünya gitgide hızlanıyor. Bu hızın getirdiği mutlaka ki güzel şeyler var, ama bizden götürdüğü en büyük şey iletişim. Şaşırdınız mı? İletişimin teknoloji sayesinde bu kadar geliştiği, dünyanın herhangi bir yerindeki birisi ile saniyeler içerisinde sesli ve görüntülü görüşebildiğimiz, olan herhangi bir olayı binlerce kilometre ötede bile olsak dakikalar içerisinde haber alabildiğimiz bir dünyadayız.

İletişim teknolojik olarak ne kadar ileri olsa da fiziksel olarak o kadar uzaklaşmış durumdayız. Artık komşularımızı tanımıyoruz, iş arkadaşlarımızı iş yerinden çok Facebook sayfasından ailesini biliyoruz, haftada 2-3 defa annemizin telefonla hatırını sormak, (aynı şehirdeyken bile) gönül almak zannediyoruz.

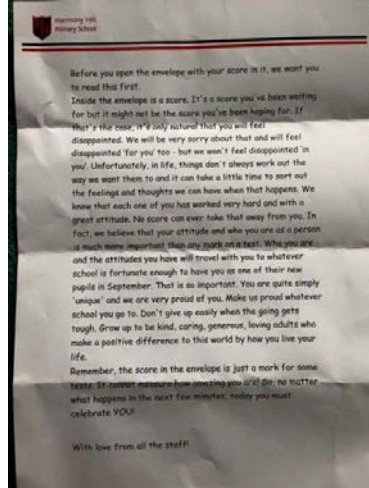
Etrafımızdaki kalabalıkları, bir sürü insanla geçirilen zamanları sosyallik zannedip bu zamanların ne bıraktığına baktığımızda büyük bir hiçlik görüyoruz. Herkesin elindeki akıllanan telefonlar bizi aptallaştırdı. (Şarjınız bitse kaç kişinin telefonunu ezbere biliyorsunuz.) Metroya veya otobüslere bindiğinizde herkesin elinde telefonları ve tabletleri var ama e-kitap okuduklarını zannetmeyin dünyanın en basit oyunlarını oynuyorlar. Günde 2 saati yolda geçen insanlarla dolu bu ülke. 2 saatte en düşük hızda 30 sayfa kitap okunur. Ortalama bir kitabı 250-300 sayfa baz alsak ayda 3 kitap bitirebilirsiniz. 3 kitaba karşılık oynadığınız oyunda kaç seviye atlıyorsunuz ve sonunda kendinize ne katmış oluyorsunuz.

Bazıları da kitabın değerini, sanki beyni değil de kas gücünü sınamak üzere yazılmışlar gibi, onların kalınlığına göre ölçerler. Rafine bilgiyi aramamız lazım, dünya ile kapatmamız gereken büyük bir boşluk var.

Ya bizi alıştırdıkları tüketim deliliği... 3 bin liralık telefonda 500 liralık telefonda aynı şeyleri

yapıyor. Size empoze edilen şey o 3 bin liralık telefonu taşırsan başarılı görürsün ya da o markalardan biri yoksa sen başarısız birisin. Hâlbuki en büyük tezat ne biliyor musunuz? Büyük başarılar elde edenlerin çoğu bunların hiçbirini kullanmıyor. Çünkü onlar optimum faydanın peşinde, gereksiz özelliklerin değil. Aslında bu zaten başarının ön koşullarından birisi, ne istediğini bilmek ve ihtiyacın kadarıyla yetinmek...

Kuzey İrlanda'da Harmony Tepesi İlkokulu'nda, ilkokuldan ortaokula geçerken sınav sonucunu öğrenmeden önce çocuklara verilen mektup;

Skorunu öğrenmek için zarfı açmadan önce ilk olarak bu notu okumanı istiyoruz. Zarfın içerisindeki not, beklediğin skor olacaktır, fakat umduğun skor olmayabilir. Eğer bu şekilde olursa, doğal olarak hayal kırıklığı hissedeceksin. Bunun için üzgünüz. Biz de üzgün hissedeceğiz. Fakat böyle hissetmek istemiyoruz. Maalesef ki hayatta işler her zaman istediğimiz şekilde gitmez. Oluşan hayal kırıklığı ve sorunu çözmek biraz zaman alır. Biz biliyoruz her biriniz, büyük bir tutumla çok çalıştınız. Hiçbir not bunu değiştirmez. Aslında biz her birinizin test sonuçlarından çok daha kıymetli olduğunuza inanıyoruz. Siz ve bu tutumunuz, sizi eylülde yeni gözdeleleri olarak kabul edecek olan şanslı okullara beraber gideceksiniz. Bu gerçekten önemli! Açıkçası sizler eşsizsiniz ve biz sizinle gurur duyuyoruz. Gittiğiniz okul her neresi olursa olsun bizi gururlandırın. Testlerde çabucak pes etmeyin.

Hayatınıza pozitif farklılık katan, yetişkinleri severek, kibar, yardımsever, gönlü zengin bir şekilde büyüyün. Unutmayın, zarfın içerisindeki skor sadece birkaç testin karşılığı olan bir sayı. Bu ne kadar inanılmaz olduğunuzun ölçüsü değil. O

halde, ilerleyen 5 dakika içinde ne olacağını önemsemeyin. Bugün kendinizi kutlayın. Tüm ekipten sevgiler!

Türkiye’de iş imkânı olarak bakıldığında aslında çok boşluklar olmasına rağmen genelde sermaye olmaması, sermayeye ulaşım zorlukları, iş yapış şekillerinin çok fazla bilinmemesi nedeniyle çok fazla girişimci çıkmamaktadır.

Millet olarak en büyük dezavantajımız oturmuş bir ticari bilgi altyapımız ve geçmişimiz olmamasıdır. Dürüst olarak bakmak gerekirse ülkemizde girişimcilik 80’li yıllarda bir nebze serbest piyasa ekonomisine geçmemizle başlamıştır. Gerek Osmanlı da gerek cumhuriyet döneminin uzun bir döneminde ticari faaliyetimiz çok olmamıştır.

Dolayısıyla 80 öncesinden ticari hayatta olan Koç, Sabancı, Alarko, Anadolu Grubu, Tekfen, Zorlu, Eczacıbaşı gibi gruplar kurumsal kültürü oturtabilmiş firmalardır. Buradan da ortaya çıkan, biz millet olarak toplasanız 30-35 yıldır ticaret yapan bir millettir. 90’ların başında ticarete atılmış

biri olarak bu sürecin ne kadar ezbere ne kadar bilmeden, ne kadar cahil cesaretiyle yapıldığına bizzat şahit oldum.

Genel ticaretin içerisinde bilgi, fikir ve tecrübe sacayağının öneminin olmadığını ve bir gruba veya dönemin siyasi ilişkileri ile bağlantısı olanların iş yaptıklarına da şahit oldum. Ta ki 2010’lu yıllara kadar... Eski usuller halen geçerli olmasına rağmen artık bu ilişkiler olmadan da iş yapabilmenin imkânı olmaya başladı. Bunda teknolojinin ve iletişimin gelişmesi ve dünyada uygulanan fikir ve kalifikasyona yatırım yapan görüşler.

Benim kuşağım tarihe tanıklık etmek anlamında çok şanslı ama imkânları görmek ve adapte olmak anlamında şanssız bir nesil olmuştur. (Türkiye’de). 8086 bilgisayarlardan başlayan maceramız faksla, internetin ilk zamanlarına şahit olmakla, çağrı cihazları, ilk cep telefonları, ilk programlar, Google’ın Facebook’un doğuşuna şahit olmak kafanızda deli projelerinizle yapma imkanı bulamamak ve bir süre sonra Vizontele filminin ünlü repliği ile ***“Şerefsizim ben düşünmüştüm, yaptılar demek.☺”*** diyerek hayıflanıp başka bir

fikrinizin ne zaman gerçekleştirileceğini bilinçaltı beklemeye başladık. Fikirlerimizin başkası tarafından bile olsa gerçekleştirilmiş olması ayrıca gizli bir haz veriyordu, yapılabiliyormuş ne haber? ☺ Necip Fazıl'ın dediği gibi “Bir rüya uğrunda ben diyar diyar, gölgemin peşinde yürür giderim.” modunda günü gelsin diye günlük ticaretimize dönerdik.

Bu geçen zamanda gördüğüm başka bir şey teknoloji, fikirler, yapılanlar her geçen yıl katlanarak artıyor ve hızlanıyor.

“Düşünen Adam” heykelini yapan Fransız heykeltıraş **Auguste Rodin'in(1840-1917)** 176. doğum yıl dönümü kutlanmakta. Düşünen ünlü heykeltıraşın heykeli birçok ülkede yapılmış ve ülkelerin neredeyse tümü bu heykeli **“düşünce”** imajını çağrıştıracak önemli mekânlara yerleştirmiştir. **Ancak_sadece bizim ülkemizde akıl hastanesinin bahçesine konmuştur...** Neden acaba? *“Heykeli böyle anlamsız mekâna konulan bir ülkede ‘**DÜŞÜNEN ADAM**’ nasıl yetişsin ki?”* diye bir soru aklımıza geliyor hemen... Ne dersiniz?

Rivayete göre Sokrates baldıran zehrini içmeden az önce bir öğrencisinin elinde tanımadığı bir müzik aleti görür. “*Bana bunun nasıl çalındığını anlat.*” der. Öğrencisi üzgün bir şekilde, “*Öğreteyim ama Sokrates, sanırım bunu çalıp keyif alacak zamanın olmayacak.*” der. Sokrates ise “*Evet bunu çalıp keyif alacak zamanım yok ama öğrenmenin keyfi var ya!*” diye karşılık verir. (Baldıran; maydonozgillerden bir bitki. Ağı otu da denir.)

HAYAT DEĞİŞTİREN TAVSİYELER

Farklı coğrafyalarda yaşayan ve dolayısıyla farklı kültürlerde büyüyen üstelik farklı yaşlarda ve cinsiyetlerde bir gezegen dolusu insanız. Buna rağmen insan olmanın doğası gereği neredeyse kaçınılmaz şekilde benzer sorunlarla karşılaşılıyor benzer korkulara kapılıyoruz.

Eski çağlarda ancak yakın çevredeki insanların deneyimleri ve yardımları söz konusu iken, neyse ki içinde bulunduğumuz dönemin sağladığı teknolojik kolaylıklar sayesinde belki de hiçbir zaman bir araya gelemeyeceğimiz kişilerin de

deneyimlerinden faydalanma imkânına sahibiz. İşte bu tarz deneyimlerin paylaşıldığı ve insanların birbirlerine yardımcı olmaya çalıştığı Ask Reddit isimli internet platformunda insanların uyguladıkları an iyi hissettikleri ve "hayat bakışımı değiştirdi" diye tanımladıkları birbirinden güzel ve tabii ki etkinliği kanıtlanmış tavsiyelerle karşılaştım. Bu güzel tavsiyeleri paylaşmak istedim...

- Korkabilirsin, ama yine de devam etmelisin.
- Herkes doğru insanı arıyor, ama hiç kimse doğru insan olmaya çalışmıyor.
- Yeni bir şeye başlamak için asla çok yaşlı değilsin.
- Başkalarını hareketleriyle, kendimizi ise niyetlerimizle yargılarız.
- Eğer doğru ve iyi bir fikrin olduğunu düşünüyorsan, hemen seninle hemfikir olmayan birini bul ve onu dinle.
- Gelecek yıl, hayatına tam da bugün başlamış olmayı isteyebilirsin. Bugünü en doğru şekilde değerlendirmeye çalış.
- Yapmış olmak için değil, gerçekten yapmak istediğin için yap.

- Başkalarını sıcak tutmak için kendini ateşe atmak zorunda değilsin. Başkaları için sınırlarını sonuna kadar zorlamana gerek yok.
- Her şey bakış açısına bağlı. Bu yüzden hayatını kendine zehir etmek yerine en çok mutlu olacağın şekilde hayata bak.

Albert Einstein çoğu insan tarafından dahi olarak görülür. Şu ana kadar yaşamış en etkili bilim insanı olmanın yanında teorik fizikçi, filozof ve yazardı. Bilime birçok katkı sağlamış Einstein'ın başarı sırlarını merak ediyor musunuz?

İşte Einstein'dan 10 hayat dersi...

1. Merakınızın peşinden gidin. Benim özel bir yeteneğim yok. Yalnızca tutkulu bir meraklıyım. Sizin merakınızı çeken nedir? Neyi en çok merak ediyorsunuz? Benim merak ettiğim neden bazı insanların başarılı olup bazılarının olamadığıdır. Bu yüzden yıllarca başarı üzerine çalıştım. Merakınızın peşinden giderseniz başarıya ulaşabilirsiniz.

2. Azim paha biçilmezdir. Ben çok zeki olduğumdan değil, sorunlarla uğraşmaktan vazgeçmediğim için başarıyorum. Belirlediğiniz yolun sonuna ulaşacak kadar sabırlı mısınız? Posta pullarının gideceği yere varasıya kadar mektuba yapışıp kalmasından ötürü çok değerli olduğu söylenir. Posta pulu gibi olun ve başladığınız işi bitirin.

3. Bugüne odaklanın. Güzel bir kızı öperken düzgün araba kullanan birisi, öpücüğe hak ettiği dikkati vermiyor demektir. Bir şeyler yapabilirsiniz ama her şeyi yapamazsınız. Şimdiye odaklanın ve var olan bütün enerjinizi şu anda yaptığınız işe verin.

4. Hayal gücü, güç verir. Hayal gücü her şeydir. Sizi bekleyen güzelliklerin ön izlemesi gibidir. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Hayal gücünüz geleceğinizi belirler. Einstein şöyle der: '*Zekânın gerçek göstergesi hayal gücüdür, bilgi değil*'. Bu yüzden hayal gücünüzün hantallaşmasına izin vermeyin.

5. Hata yapın. Hiç hata yapmamış bir insan yeni

bir şey denememiş demektir. Hata yapmaktan korkmayın. Eğer nasıl okuyacağınızı bilerseniz hatalar sizi daha iyi bir konuma getirebilir. Başarılı olmak istiyorsanız yaptığınız hataları üçe katlayın.

6. *Anı yaşayın.* Ben geleceği hiç düşünmem, ne de olsa gelecektir. Geleceği ayarlamamanın tek yolu olabildiğiniz kadar şimdide olmaktır. Şu anda dünü ya da yarını değiştiremezsiniz. Önemli olan tek an şimdidir.

7. *Değer yaratın.* Başarılı olmaya değil, değerli olmaya çalışın. Zamanınızı başarılı olmak için harcamayın, değerler yaratın. Eğer değerli olursanız başarı kendiliğinden gelecektir.

8. *Farklı sonuçlar beklemeyin.* Delilik: Aynı şeyleri tekrar tekrar yapıp farklı sonuçlar beklemek. Her gün aynı rutinde yaşayarak farklı görünmeyi bekleyemezsiniz. Hayatınızın değişmesini istiyorsanız kendinizi değiştirmelisiniz.

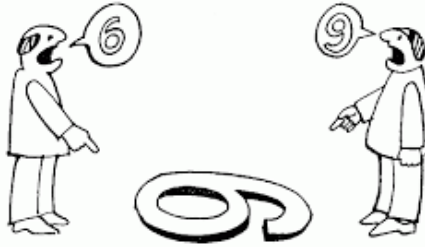
9. *Bilgi deneyimden gelir.* Bilgi malumat değildir. Bilmenin tek yolu deneyimlemektir. Bir konuyu tartışabilirsiniz ama bu size sadece

felsefi bir anlayış kazandırır. Bir konuyu bilmek istiyorsanız onu deneyimlemelisiniz.

10. Kuralları öğrenin, daha iyi oynayın. Oyunun kurallarını öğrenmek zorundasınız. Böylece herkesten iyi oynayabilirsiniz.

Yapmanız gereken iki şey var. Birincisi oynadığınız oyunun kurallarını öğrenmek. İkincisi ise oyunu herkesten iyi oynamayı istemektir. Bu iki şeyi yaparsanız başarı sizinle olur.

Bakış Açısı:

Biraz da Bilgi:

Bilginin çok çeşidi vardır. Elzem bilgi, hayati bilgi, gereksiz bilgi, gerekebilecek bilgi, kültürel

bilgi, sanatsal bilgi vs. gibi çok çeşide ayırabiliriz. Ben bu kısımda sizlerle bazı bilgiler paylaşmak istiyorum. Bunların birçoğu hayatımızın içerisinde olan, bazıları belki meslek seçmemiş arkadaşlara bir pencere açabilecek, bazıları da hayat ile ilgili bana göre muhteşem olan ve insana bildiği için haz veren bilgiler. Bunların bazılarını duymuş olmanız muhtemel ama duymayan 1 kişi bile varsa ona öğretmeye değer değil mi?

“Hayat iki şekilde yaşanır: Ya hiçbir şey mucize değilmiş gibi ya da her şey bir mucizeymiş gibi.”
Einstein

Muhteşem bilgiye bir örnek; erişkin bir insanın vücudundaki damarları uç uca eklersek uzunluğu ortalama 250 bin km yapıyor. Bu ölçü dünyanın etrafını 5 defa dolaşıyor. (Dünyanın çevresi yaklaşık 49 bin km.)

Erkek vücudundaki en küçük hücre, sperm (3-5 mikron arası) ile kadın vücudundaki en büyük hücre, yumurta (100-120 mikron arası) birleşimi ile insan meydana geliyor. Muhteşemlik burada

bitmiyor. Bu hücreler vasıtasıyla taşınan genetik bilginin boyutu 100 Terabayt büyüklüğünde. Yaptıklarıyla övünen insanoğlu Yaradan'ın mucizesini görmezden geliyor ya da bilmiyor.

İnsan vücudu ile devam edelim, hani her çıkan modelde telefonlarımızın kamerası 12 MP veya 16 MP diyoruz ya (Ben bunları yazarken 20 MP de çıkmış olabilir.☺), hiç merak ettiniz mi insan gözü kaç MP'dir diye? Yapılan bir araştırma açık alanda engelleyecek bir şey yoksa gözümüz 576 MP görüntü elde ediyor.

Evrenin kütlelerinin %4'ünün atomlardan oluştuğunu, geriye kalan %96'lık kütlenin ise göremediğimiz ve ne olduğunu bilmediğimiz, ama atomlar ile olan etkileşiminden var olduğunu ölçebildiğimiz karanlık madde ve karanlık enerjiden oluştuğunu öğrenmek bize günlük hayatımızda bir şey katmayabilir. Ama mesela bu atomların arasındaki boşluğu sıkıştırabilirsek dünyanın boyutu aşağıdaki gibi olurdu bilgisi müthiş.

İnsanoğlunun keşifleri, icatları, geldiği nokta o kadar gerideki hala yapılacak çok şey var. Bizim galaksimiz Samanyolu. 9 tane gezegen var, Plüton'un durumu hala karışık; biz sadece kendi uydumuza çıkabildik. En yakınımızdaki Mars'ta bir araştırma modülü gönderdik. Kendi galaksimizin sınırına dahi gidemedik.

İnsanoğlunun yaptığı en faydalı aletlerden biri olan Hubble teleskobu sayesinde bizim galaksimiz gibi yaklaşık 450 milyar farklı galaksi olduğunu öğrendik. Şu koskoca kâinatta ne kadar küçük bir noktadayız

Dünyayı değiştirmek için bir an bile beklemek zorunda olmamamız ne kadar da muhteşem.

Anne Frank

Ben bunu kendimizi değiştirmek için bir an bile beklemek zorunda olmamamız ne kadar muhteşem diye değiştirmek istiyorum.

Öncelikle burada yazarların sizi geliştireceğine garanti verilmemektedir. Karakterinizde ve hayatınızda oluşacak değişikliklerden tamamen siz sorumlusunuz. ☺

Sen okuyucu, bugüne kadar kim bilir kaç tane kişisel gelişim kitabı okumuşsundur. Belki de hiç okumamış birisin. Piyasada o kadar çok bu türde kitap varken dışarıya bakıyorum o zaman neden bu haldeyiz. ☺

Bu kitaplarda 10 maddede hayatını değiştir, 32 maddede mucizeyi gör 2 haftada süpürmen'den Superman'e dön (Böyle bir kitap yok bu arada!) gibi şeylerle karşılaşabilirsiniz. Birçoğu aynı şeyleri farklı başlıklarla sunan bir sürü kitap var. (Benim böyle bir iddiam yok neyse ki. Bilgiler ortada isteyen alır.☺)

“Her gün aynı şeyleri yaparak farklı bir sonuç elde edemezsiniz.”

Bunun tek bir istisnası var. Malcolm Gladwell’in yazmış olduğu Outliers (Çizginin Dışındakiler) kitabında bahsettiğı 10 bin saat prensibidir. Bu prensipte bir işe hayatınızdan 10 bin saati harcadığınızda (tabii bu harcama o işte uzmanlaşmak anlamında söyleniyor) o işte başarısız olma ihtimaliniz yok. Bununla ilgili Bill Gates’in hayatından bir örnek veriyor. Gates, lisede okurken evinin yakınında bulunan ve o zamanlar için çok nadir bilgisayara sahip yerlerden biri olan Washington Üniversitesi’nde bir şirkete kod yazmalarına karşılık boş zamanında bilgisayarı kullanmasına izin veriyorlar. Boş zamanı ise gece 3 ile 6 arasında. Hedefleri için çalışan ve ter dökenler başarıya ulaşıyor.

Gayret ve tecrübe zekâdan önemli, çalışkanlık dehadan daha makbul bir meziyettir. Aslında söylediklerinin çoğı doğru... Fakat bunların pratik olarak hayata aktarılmasında ki zorluklar ve senin sebat etmeyip söz dinlememen yüzünden sonuç alamıyorsun. Öğretmen öğretmez öğrenci öğrenir

diye bir söz vardır. Ya da Öğretmeniniz kapıyı açabilir fakat içeri kendiniz girmek zorundasınız. Doğru bir cümlenin söylenmiş olması o cümleyi okuyan herkeste aynı anlamı veya sonucu uyandırdığı anlamına gelmiyor. Ya da çoğunluk söylüyor diye de o düşünce veya fikrin doğru olduğu anlamına gelmiyor. Hatta dünya tarihine baktığımızda çoğunluğun savunduğu yanlış bir sürü fikir görebilirsiniz.

Hayatınızdan memnun değil misiniz? “Tamamen farklı bir hayattan her zaman bir karar uzaklığındasınız.” Burada söylenenler birazda hayatın içerisinde gördüklerim ile alakalı. Öncelikle hayaliniz nedir? Nereye ulaşmak ne elde etmek istiyorsunuz? Bir hedefinizin olması gerekiyor. Nereye gideceğini bilmeyen bir gemiye hiçbir rüzgâr yardım etmez lafı çok önemlidir. Hedefler de hayallerle doğru orantılıdır. Hayalinize ulaşmak için bir plan yapmanız gerekiyor. Bir yap-boz gibi düşünün. Yapanlar bilirler önce çerçeveyi yaparsanız daha hızlı ilerlersiniz. Burada çerçeve öncelikle plandır.

Sonra bariz desenlere geçersiniz ve onları oluşturursunuz. Buradaki bariz desenler sizin elinizdekilerdir. Buna karakteriniz, eğitiminiz, çevreniz, mesleğiniz, sermayeniz, becerileriniz her şey girebilir. Bunların içerisinde eksik, zayıf veya gl oluğklarınız vardır. Bunları net olarak ve kendinize dürüst olarak ortaya koyarsanız geliştirmeniz gereken yerleri net olarak görebilirsiniz.

Ulaşmak istediğiniz yerin daha ilerisini hedefleyin ve ona ulaşmak için çalışın. Amaç anılarla ölmek hayallerle değil. Bir süre sonra bakacaksınız ki ilk ulaşmak istediğiniz yeri çoktan gemişsiniz. Geçmişi unutun, aldığınız dersleri hatırlayın. Başarısızlıklar, yaşanılan sıkıntılar, çekilen acılar hepsi insana bir yüktür. Aynı zamanda en değerli yklerdenidir. Tecrübe dediğimiz şey bunların toplamıdır zaten. **Kolay geçmişi olan güçlü bir insanla hiç tanışmadım.**

Negatif insanlardan uzak durun. Onlar her çözüm için bir probleme sahiptirler... Bütün bunları yaparken mutlu olmayı ihmal etmeyin. Mutluluğun parayla olacağını zanneden insanlar hayatlarının en büyük yanılgısındadırlar. Bunu söyleyen parasız

ama mutlu biri ;) Mutlu insanlar sahip oldukları şeylere odaklanırlar. Mutsuz insanlar ise kaçırdıkları veya elde edemedikleri şeylere takılıp mutlu olma şanslarını kaybederler.

İşin özü hayatı ıskalamamak lazım... Çünkü bizim ne yaptığımız veya ne yapmadığımız hayatın umurunda değil. O azgın bir nehir gibi akmaya devam ediyor. Bizler o nehrin tabanındaki çakıl taşlarıyız. Zemine tutunan ve bulunduğu pozisyonu korumak isteyen taşlar vardır. Birde kendini suyun akışına bırakanlar. İşte onlar denize ulaşırlar. Bulunduğunuz şartlara hayat sizi getirmiş olabilir ama orada kalmak veya devam etmek sizin elinizde. Yaşamak dünyada çok nadir bulunan bir şey! Çoğu insan sadece varlar. Herkes ölür fakat herkes yaşamaz...

Öne geçmenin gizli formülü harekete geçmektir.

Mark Twain

Burada eklemek istediğim bir yaklaşım da farklılıktır. Olaylara, problemlere, insanlara, fırsatlara herkesin baktığı gibi bakarsanız herkesin gördüğünü görürsünüz. Özellikle üzerinde alıştıрма

yapmaya değer konu bir duruma çok farklı açılardan bakabilmektir. Kendinize farklı sorular geliştirin. Daha faydalı nasıl olur, daha az zararlı nasıl olur, daha farklı nasıl tasarlanabilir vb. Bir süre sonra birçok durum karşısında kendinizi o konu ile ilgili fikir geliştirirken bulacaksınız.

Bunu yaptıkça da çok daha fazla orijinal fikirler üretmeye başlayacaksınız. Bu size yarışta çok büyük bir avantaj sağlayacak emin olun. Tabii bunu yapmak kolay değil, yıllarca oturmuş kalıplaşmış alışkanlıkları değiştirmek kolay değil ama bunu yaparsanız kazanan siz olacaksınız. Her zaman pozitif olun ve fırsatları takip edin. Farklı bakmaya küçük bir örnek aşağıdaki hikâyeye;

Ayakkabı üreticisi ve pazarlayan bir şirket, **pazar araştırması** yapması için Afrika'ya iki elemanını göndermiş. Elemanlar Afrika'nın çeşitli ülkelerinde şehirleri gezmişler, araştırma yapmışlar. Sonunda; birinci eleman, patrona yaptığı araştırmaların neticesini bir **rapor** olarak sunmuş ve demiş ki:

– Afrika'da bizim için **hiçbir fırsat** yok. Çünkü orada hiç kimse ayakkabı giymiyor.

İkinci elemandan da rapor sunmasını istemişler, Afrika'dan daha geç dönen eleman patronuna yaptığı incelemeler ile ilgili bir **rapor** sunmuş ve demiş ki:

– Afrika'da bizim için **olağanüstü fırsatlar** var. Çünkü orada hiç kimsenin ayakkabısı yok.

Kötümser her fırsattaki zorluğu görür. İyimser her zorluktaki fırsatı... Bakış açınız fırsatı yakalamanıza ya da kaybetmenize neden olur. Negatif insanlardan uzak durun. Onlar her çözüm için bir probleme sahiptirler. Akıllı insanlar her şeyden ve herkesten öğrenir, ortalama insanlar kendi tecrübelerinden öğrenir, aptal insanlar ise zaten her şeyi biliyorlardır. Bilgiye her zaman açık olmanız lazım. Hayaliniz veya işiniz ile ilgili her şeyi okuyun, her bilgi kaynağını inceleyin. Başarı buz dağının görünen yüzü gibidir. Altında; sıkı çalışma, sebat etme, disiplin, cesaret, yenilik, tutku vb. birçok etken vardır.

Birisi çıkıyor ve UBER diye bir yazılım yapıyor. Kendisine ait bir tane arabası olmamasına rağmen dünyanın en büyük taksi şirketi oluyor. Şu an 58 ülke ve 300 şehirde kullanılıyor. Kendi

sürücüsüz otomobil teknolojisini geliştiriyor ve yarattığı ekonomi ortalama 10 milyar dolar.

Başka bir örnek; Airbnb isminde yine bir uygulama ve site. Yine kendi binası, oteli veya evi yok ama dünyanın en büyük otel işletmecisi. Mantık insanların kullanmadıkları zaman evlerini dünyaya açmaları üzerine kuruludur. Şehrin ortasında ufak bir odadan tutun, bir gökdelende süite veya bir tekneye binlerce seçenek var. Şu anda 192 ülkede 33 bin şehirde 800 binin üzerinde kiralama seçeneği var.

Tesla, Uber ve Google sürücüsüz araçlar geliştiriyorlar. Sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik uygulamaları hemen her sektöre ve hayatın her alanına girmeye başladı. Bu yıl açılan elektrikli araç şarj istasyonu sayısı fosil yakıt istasyonu sayısını geçmiş durumda. Ülkeler tamamen yenilenebilir enerjiye geçmeye başladı. Güneş enerjisi sistemleri maliyetleri gitgide düşüyor. 10 yıl sonra bırakın nükleer enerji yatırımlarını, kömür madenleri bile kapanmaya başlayacak.

Ülkemizde harika termal enerji kaynakları var, güneş enerjisinde müthiş potansiyelimiz var keza rüzgâr enerjisinde de aynı şekilde.

Dünyanın her yerinden yeni keşifler ve uygulamaların haberleri geliyor. Bütün devrimler gibi bunları da izliyoruz. Bilim adamları DNA'ya bilgi kopyalamayı başardı. **Harvard Üniversitesi, geçen yaz, 1 gram DNA'da 770 terabayt veri depolamayı başardı.**

Bir hücrenin bilgi depolama kapasitesi terabaytlarla ölçülüyor. Düşünsenize babanızdan geçen hücrede ve annenizin yumurtasında ikisinin de bin yıllık atalarının tüm bilgileri kayıtlı.

En büyük zayıflığımız vazgeçmektir. Başarmanın en kesin yolu her zaman bir kez daha denemektir.

Edison

Sağlık en çok kafa yorduğum ve yeni gelişmelerini yakından takip ettiğim konulardan birisi. Bilim ile ilgili konuda belirttiğim gibi sağlık konusunda da doğru bilinen yanlış uygulamalar

veya daha yeni keşfedilen birçok konu var. Burada sadece geçen yıl keşfedilen 100'e yakın bilgiyi paylaşabilirim. Fakat asıl değinmek istediğim konu özünde temel bilmemiz gerekenler, yapmamız veya yapmamamız gerekenler.

Hayata bakışımız ve mutlu olma konusunda bahsettiğim 90/10 prensibindeki gibi minimum %10'luk bir faktör bizim dışımızda olan çevresel etkilerden kaynaklı, bizi hasta eden etkenler dışındaki kısım tamamen beslenme alışkanlığımız ve yaşam şeklimiz.

Dr. Ronald F. Schmid - Her Derde Deva Geleneksel Yiyecekler kitabında bunu detaylandırmış: "Hipokrat, "Yedikleriniz ilacınız, ilacınız yedikleriniz olsun." demiş. Bu hikmetli sözün modern çağlarda değerinin pek bilindiği söylenemez. Oysa beslenme düzenimizle, yediğimiz içtiğimiz şeylerle sağlığımız arasında doğrudan bir ilişki vardır. "Ne yiyorsanız 'o'sunuz" sözlerinde de ifadesini bulan bu gerçeğin kavranılması ölçüsünde hastalıklardan uzak durmak veya hasta olduğunda hızla iyileşmek mümkündür. Bir zamanlar yerli kabilelerin

hastalıklardan uzak bir şekilde yaşadığını ve işlenmiş besinleri tüketmeye başladıklarında kronik ve ölümcül hastalıklarla tanıştıklarını unuttuk...

Modern tıp bugünkü Batı tarzı beslenme düzeninin birçok kronik hastalığın da kaynağı olduğuna artık emin. Geleneksel beslenme düzeninin sırlarını öğrenir ve mümkün olduğunca uygularsak, örneğin kalp krizi riskini yüzde 50 düşürebilir, kronik yorgunluk, artrit, cilt sorunları veya çeşitli ağrılarla çok daha iyi başa çıkabilir, grip veya nezleyi hızla atlatabilir ve sonuçta daha uzun ve sağlıklı yaşayabiliriz.“

Özellikle ilaç sektörü konusunda tamamen olumsuzum. Birinci neden bir yeri tedavi eden bir ilaç başka bir yeri bozuyor. Yan etkisi olmayan ilaç yok gibi. Diğer nedenim ilaç prospektüsleri. Hem doktorlar hem de ilaç firmaları ağız birliği etmişçesine sizin anlayamayacağınız bir dilde konuşuyorlar. Bunu sektörlerinin varlık güvencesi düşüncesiyle yaptıkları kanaatine vardım. ☺

Son zamanlarda yapılan deneyler, en başarılı sporcuları bile performanslarını iyileştirme yönünde etkilemenin onlara doğrudan yalan

söyleyerek mümkün olduğunu ortaya çıkardı. Bir millik mesafeyi dört dakikadan kısa sürede koşan ilk insan olarak bilinen ünlü nörolog Roger Bannister “*Kritik organ kalp veya akciğer değil, beyindir.*” diye vurgulamış.

Buna tıpta plasebo deniyor. Buradan yola çıkarak babaannenize doğru cümlelerle vereceğiniz bir renkli şeker diz ağrılarını geçici de olsa geçirecektir. ☺ Aslında renkli şeker örneği şaka gibi gelse de içerisinde gerçeklik barındırıyor. Beyin ve bağışıklık sistemi henüz bilmediğimiz şekillerde birbirine bağlı. Son yıllarda bu gerçekliğe göre çıkmış birçok tedavi yöntemi bulunmakta. Proleterapi buna örnek verilebilir. Ayrıca bağışıklık sisteminin güçlendirilmesini sağlayan immünoterapi de özellikle önleyici tıp alanında önemli bir yer tutmakta.

Bildiğiniz gibi tıp öncelikle teşhis sonrasında tedavi şeklinde bir sistemle çalışmakta. Fakat son yıllarda görüldü ki teşhis için uygulanan yöntemler bizzat o hastalığa neden olan yöntemler şeklinde. Amerika’da yapılan bir araştırma; prostat kanserini yenmek için yapılan tedavi sonucu oluşan ölüm

riski, hiçbir tedavi olmadan bırakıldığındakinden daha yüksek. Tedavi yöntemleri ikincil kanser denilen başka yerde kanser oluşumuna neden olabiliyor. Kanser taramalarının birçoğu bizzat kansere neden olabilen cihazlar ve yöntemler...

Meme kanseri gibi çeşitleri için gereğinden sık tarama yapılması da maruz kalınan radyasyonu artırdığından hastalığa yakalanma riskini de yükseltebiliyor.

Bakteriler; tokluk hissettiren bakteri, dış çürümesini yavaşlatan bakteri, plastik yiyen, zeytin öldüren, altın üreten, kanser yiyen, şekerden verimli elektrik üreten, arsenikte yaşayan, et yiyen, antibiyotiklere dirençli, bitkisel verimi artıran vs. son yıllarda bulunan bakterilere örnek olarak sayılabilir. İnsan vücudunda bulunan bakteri sayısı, insan hücresi sayısının 10 katıdır. Özellikle deride ve sindirim sisteminde çok sayıda bakteri bulunur. Bunların büyük çoğunluğu bağışıklık sistemi sayesinde etkisiz hale gelmişlerdir. Bir kısmı da yararlı (probiyotik) bakterilerdir.

Bakteriyel enfeksiyonların tedavisinde antibiyotikler kullanılmaktadır. Fakat süreç

içerisinde bakterilerin dönüşümü ile antibiyotik direnci oluşmaktadır. Bu arada antibiyotik direnci ilerleyen zamanda insanlığa büyük bir problem olarak dönecektir. Mesela geçenlerde şizofrenlerin boğaz floralarındaki bakterilerin sağlıklı insanlarda olmadığı keşfedildi. Bir başka araştırma Gaps Hassas Bağırsak Sendromu kitabının yazarı Dr. Natasha Campbell'ın keşfettiği otizme neden olan bir bakteri. Kendi çocuğu da otistik olan doktor, bunu da bir beslenme diyeti uygulayarak çocuğunun iyileşmesini sağlamıştır.

Fütürist İşler:

Gelecekle ilgili fikir ve hayalleri ortaya dökmek genelde paylaşıldığı zamanda dalga geçilen ve çok da önemsenmeyen bir durum yaratır. Bununla ilgili önceki sayfalarda birkaç örnek paylaşmıştım. Benim burada sizlerle paylaştığım fikirler anlaşılmama, dalga geçilme veya gülünmeyi göze alarak basılı kayıt altına alıp 100 yıl sonra demiştim demek içindir.☺

Kendimle ilgili hayallerimin yanında ülkem ve dünya ile ilgili de hayallerim var. Hangilerini gerçekleştirebilir miyim bilmiyorum, ama onların uğurlarında çalıştığımı biliyorum.

Dünya:

Dünyada şu an en büyük problemlerden birisi göç sorunu. İnsanlar savaştan, açlıktan, yokluktan, hastalıktan gibi birçok sebepten doğdukları yaşadıkları yerleri terk ediyorlar. İçlerinde kalifiye olanların şansı yüksek... Hemen bir Avrupa ülkesine veya Amerika'ya kapağı atabiliyorlar. (Eğitim her kapıyı açan anahtardır.) Benim bunun için bir önerim var. Bütün göçmenleri toprağı bol olan bir ülkede toplayıp orada yeni bir şehir kurulması organize edilebilir. Göçün yoğun olduğu Afrika ve Ortadoğı'da nüfus yüzölçümü yoğunluğu düşük bir ülkenin toprakları içerisinde göçmenlerin yaşayacağı bir alana şehir inşa edilebilir.

Nüfus, ekonomi, yüzölçümü orantısında Sudan, Mısır, Cezayir seçenek olabilir. Bunun konunun her tarafı için avantajları var. Buraya yapılacak yardımlarla bir cazibe merkezi haline getirilerek tersine göç sağlanabilir. Aynı zamanda burası bir üretim merkezi haline getirilerek de ucuz iş gücü ile avantaj sağlanabilir. Yer veren ülkeye de çeşitli opsiyonlar verilebilir. Buraya harcanacak parayı

verecek ülkeler yine buradaki işleri yaparak paranın geri dönüşünü sağlayacaktır.

Aynı zamanda kendi ülkelerindeki göçmenlerin oluşturduğu maliyet, sosyal adaptasyon sorunları ve ülkenin homojen yapısı problemleri de buraya verecekleri destek ile kendilerine olan zamana yayılan maliyetten daha ucuz olacaktır. Dolayısıyla verilen paranın miktarı da ülkeye zorluk yaratmayacaktır. Amerika bir göçmen ülkesidir.

Birleşmiş milletler ve Avrupa birliği desteğiyle burada oluşturulacak bir şehirde ülkeye gelen göçmenlerin güven içerisinde yaşaması sağlanır. Aynı zamanda bu şehirde kurulacak fabrikalar Avrupa'ya düşük maliyetli üretim yapabilir. (Çin rakamlarına yakın olur.) Buraya yapılacak yatırımın kontrolü yer sağlayan ülke ve yatırım yapan kurumun ortak kontrolünde olur. Yer sağlayan ülkenin ekonomisine de katkısı olacaktır.

Avrupa'yı örnek alırsak bu kendi ülkelerindeki göçmenlerin maliyeti, sisteme adaptasyonu, mevcut düzende gerekli değişiklikler ve toplumsal huzur anlamında büyük bir rahatlık sağlayacaktır. Eğer bu

bölgede bir de üretim yapılması sağlanırsa kendi ekonomileri içinde ucuz girdi anlamında avantaja dönüşecektir. Sadece fabrika olarak da değil tabii ki; bunun tarımı, turizmi de var. 2015 yılında yapılan bir araştırmaya göre göçmenlerin Alman ekonomisine yıllık maliyetinin 45 milyar Avro olduğu hesaplanmış. Avrupa genelinde bu rakamın toplamını ve bunun yarısı ile oluşturulabilecek bir şehrin avantajını bir düşünün.

Göçmenler için de avantajı; kendileri gibi sıkıntılar yaşamış insanlarla birlikte sıfırdan bir hayat kurma imkânı olacaktır. Kendilerine sağlanacak yaşam alanları, iş, eğitim, sağlık gibi imkânlarla daha insanca bir yaşam olanaklarına kavuşacaklar. Başka ülkelerde ikinci sınıf insan muamelesine maruz kalmayacaklar.

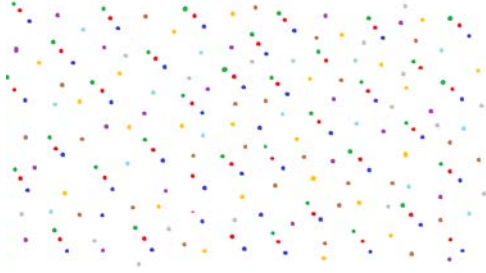
Ülkesinde böyle bir yer vermiş olan ülke için de birçok avantaj var. Birincisi, bu göçmenler için yapılacak her yatırım bu ülkeye yapılmış bir yatırım olacak. Yapılacak her yardım bu ülkeye gelecek. Buranın ürettiği ürünlere ilk elden sahip olacak. Buraya gelecek eğitim ve sağlık gibi imkânlardan kendi vatandaşları da yararlanacak.

Tarihe Düşülen Notlar:

Hayata farklı bakmak ile ilgili söylediklerimi hatırlarsınız. Yıllar içerisinde çok farklı konularda kitaplar okudum. Bu kitapları okurken de o konular üzerine fikirler geliştirmeye çalıştım her zaman. Bu konuda iddialı değilim ama tarihe not düşmenin en iyi yolu bunu bir kitap ile yapmak.

Yine bir gün kuantum ve paralel evrenler üzerine bir kitap okurken aklıma farklı bir paralel evren teoremi geldi. Araştırdığım da bu şekilde bir teorinin söylenmediğini gördüm. Belki de söylenmiştir ama fizikçi olmadığım için rastlamamış veya anlamamış olmamda muhtemel. ☺ Ben yine de buraya not düşmek istiyorum. Belki fizikçi arkadaşlar bu konuda bana cevabı söylerler. Ben buna paralel evren yerine iç içe evren veya içimizdeki evren diyorum. Atomlar arasındaki muazzam boşluk göz önüne alındığında aynı atomların kuantum fiziğine göre diğerinin yanında başka bir kütle oluşturma ihtimali. Bunun aynı zamanda sonsuz seçenekte olma ihtimali. Aşağıdaki çizimde kırmızı noktalı atomların sizi

oluşturduğunu düşünelim. Yeşil olan başka bir siz, mavi olan bambaşka bir siz ya da başka âlemler. 😊

Dünya; yönetimi, kişilerin ego ve hırslarına bırakılamayacak kadar değerli. Çünkü gidecek başka yerimiz yok.

Ekonomide 100 \$ prensibi diye adlandırılan bir yöntem var. Bunu aşağıdaki hikâyeye ile anlatırlar; Riviera kıyısında küçük bir kasaba. Yaz sezonu, ancak yağmur yağıyor ve kasaba bomboş. Herkesin birbirine borcu var ve kredi ile yaşıyorlar. Şans eseri otele zengin bir Rus geliyor ve resepsiyona 100 dolar bırakıyor. Ancak odayı beğenmezse parasını alıp gideceğini söylüyor ve yukarı çıkıyor. Otel sahibi parayı alır almaz kasaba olan borcunu ödüyor. Kasap, 100 doları hemen alarak toptancıya olan borcunu vermeye gidiyor. Toptancı büyük bir

sevinçle parayı alıp, kriz nedeniyle kredili hizmet veren hayat kadınına götürüyor. Kadın parayı alıp aynı otele giderek oraya olan borcunu kapatıyor. Ve o anda Rus müşteri odadan geri dönüyor, odayı beğenmediğini söyleyip 100 dolarını geri istiyor. Parasını geri alan Rus müşteri, kasabayı terk ediyor. Rus müşterinin bu ziyaretinden somut olarak hiç para kazanan olmuyor. Ancak tüm kasaba borçlarından kurtuluyor.

Şimdi bu yöntemi dünya geneline uyguladığımızı düşünelim. Dünya'yı büyük bir konseyin yönettiğini varsayalım. Bu konsey dünyadaki bütün ırklara, bütün dinlere, bütün gruplara eşit mesafede olsun. Dünyadaki tüm kaynakların, tüm madenlerin, tüm enerji kaynaklarının, petrolün, tarımın vs. her şeyin tek bir yerden koordine edildiğini düşünün. Ülkelerin özelliklerine göre tarım, enerji veya işgücü olarak sistem içerisinde olduğunu düşünün. Tüm kaynaklar eşit dağıtılıyor. Üretilen tüm gıda eşit dağıtılıyor. Bütün üretimler planlı yapıldığı için kayıp yaşanmıyor. Herkes sadece ihtiyacı kadar tükettiği için sarfiyat düşüyor ve boşa giden (Dökülen yiyecekler, boşa harcanan elektrik vb.)

kaynak olmuyor. Dolayısıyla herkes optimum fayda sağlıyor.

Elektrik üretimi ile ilgili örneği daha önce vermiştim. Dünyanın en uygun noktasında kurulacak bir güneş enerjisi santrali bütün dünyanın elektrik ihtiyacını karşılıyordu. Tarım için elverişli ülkeler dünyanın gıda ihtiyacına göre üretim yapsa.

Dünyadaki tüm silahlar yok edilse. Tek bir ordu olsa ve bu ordunun görevi nereden bir kötülük ortaya çıkarsa ona müdahale etmek olsa. Düşünsenize nasıl bir saatli bombanın üzerinde yaşıyoruz. Dünyanın her yerine dağılmış nükleer bombalar mevcut ve bunların kontrolü yüksek ego sahibi insanların elinde. Ya birinin canı sıkılırsa ya da birisine ders vermek isterse... Gör o zaman şenliği! ☺

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gerçekten dünyadaki sağlık problemlerini giderecek çalışmalar yapsa, UNICEF tüm dünya çocuklarının eşit gıda, eğitim, sağlık gibi imkânlarını sağlayabilse, gıda örgütü tüm dünyaya gıda

dağıtabilse... Aslında şu an elimizdeki kaynaklar mevcut dünya nüfusuna fazlasıyla yetecek durumda fakat dünyadaki açlık ve sefaletin nedeninin yoksulları doyuramamak değil, zenginleri doyuramamak olduğunu söylemiştim.

Bir de Uzay ve Mars'a gitme sevdası çıktı. Bugüne kadar ancak uydumuza gidebildik, Mars'a da gemi gönderdik. Bana göre insanoğlunun en büyük aptallığı elindeki kaynakları dünyayı daha yaşanabilir yapmak yerine, uzay ve silaha harcamasıdır. Şu anda gözlerimizin veya teleskoplarımızın görebildiği veya bu yaşam süresinde gidebileceğimiz başka bir gezegen yok. Bu uzay araştırmalarına karşı olduğum anlamına gelmesin. Sadece kabul etmemiz gereken öncelikle bu dünyayı korumamız gerektiğidir. Bir de kabul etmek lazım, aya gideli 58 yıl oldu ve biz üzerine 58 yıldır bir şey katamamışız bunun. Bu konuda teknolojinin ne kadar yavaş kaldığını kabul edelim. Oturun oturduğunuz yerde. ☺

Şu anda yörüngemizde uydu sayısını araştırdım ama 2500 ila 13 bin arasında çok farklı rakamlar var. Fakat genel olarak bakıldığında bu uyduların

çoğu artık çalışmıyor. Ayrıca uzaya çıkan astronotların ve uzay gemilerinin de bıraktığı çöpleri de göz önüne aldığımızda (ki 20 bin civarında olduğu söyleniyor) insanoğlunun bir yeri kirletmesi için oraya ayak basması gerekmiyor. ☺

Hep bir ertelemelerimiz olmuş. Mutlu olmak için hep bir eksiğimiz olduğunu düşünmüştük. Bu eksiğinde çoğunlukla para olduğuna inanmışız. Tersine inansanız da bütün araştırmalar gösteriyor ki amaç mutluluksa, paranın hiçbir önemi yok. Sonucu etkileyen en önemli şey hayata bakış açınız. Mutlu insanlar ellerinde olana şükreden, mutsuz olanlarsa ellerinde olmayana hayıflanan insanlar.

Akıllı ve farkında olan insan elindekilerin değerini elinden gitmeden anlayandır. Buna en güzel örnek sağlıktır. Ancak hasta olduğumuzda sağlıklı halimizin değerini anlarız. Fakat bunun tam idrakine varmayan insanlar sağlıklarına kavuştuklarında yine eski düzenlerinde devam ederler. Ta ki tekrar hasta olana kadar... Hâlbuki sağlığı bir nimet olarak gören insanlar onu kaybetmemek için özen gösterirler ve dolayısıyla daha az hasta olurlar. Şirazi'ye ait olduğu söylenen

sözü hatırlayın, “Ayakkabılarım yok diye üzüliyordum, ayakları olmayan bir adamla karşılaşana dek.”

İşin özü hayata pozitif bakabilmekte ve şükretmekte... Yine yapılan araştırmalar göstermekteki yaşadıkları sıkıntı, hastalık veya problemlere pozitif bir bakış açısıyla yaklaşan insanlar o problemi veya hastalığı çok daha çabuk atlatıyorlar.

Araştırmaları geçelim etrafımızda gözlemlediğimiz böyle insanlar vardır. Hatta biz bazılarına gamsız deriz. Aslında gamsızlık ayrı bir durum ama yaşanan sıkıntıyı gözünüzde ne kadar büyütürseniz o kadar çözümsüz hale getiriyorsunuz. Freud’un söylediği gibi; insanın sağlığını koruyan iki faktör vardır: İşini sevmesi ve hayatı sevmesi. Bardağın hep dolu kısmına bakmakta şart değil. Bardağı olduğu gibi görelim ama elimizde olanın değerini bilelim.

Ben Freud’a bir şey eklemek istiyorum; Bir insanı, doğru bir seçim (kadın/erkek) kadar hiçbir şey motive edemez. Bu önermeden yola çıkarak

hayatta yapacağınız iki önemli seçim var: **Birisi eşiniz, diğeri işiniz.** Bu ikisi de hayatınızın nasıl geçeceğini belirliyor. Socrates'in de kulağını çınlatalım: *“Her durumda evlenin. İyi bir eşiniz olursa mutlu, kötü olursa filozof olursunuz.”* ☺

90/10 Kuralı

Bunu bir yerde okumuş ve zamanında not etmişim. Gerçekten de hayatımda uygulamaya çalıştığım ve sonuçlarını aldığım bakış açısı. Hayatımızda bizim kontrolümüzde olmayan birçok şey yaşanıyor. Buradaki bakış açısının bize söylediği bu olan şeylere gösterdiğimiz tepkiler bizim o günü veya hayatımızı nasıl yaşadığımızı veya yaşayacağımızı belirliyor.

Bunu bir örnekle anlatmaya çalışayım:

Birinci Senaryo:

Evin babasısınız, sabah kalktınız, tıraşınızı oldunuz, işe gitmek için hazırlandınız, kahvaltı masasına oturdunuz. Eşiniz kahvaltıyı hazırlamış, kızınızı da okula hazırlamış, işe giderken siz onu okula bırakıyorsunuz. Evden her zaman aynı saatte çıkıyorsunuz, mesafe ve süreyi hesaplamışsınız

önceden. Kahvaltınızı yaparken küçük kızınızın eli çay bardağına çarpıyor ve bir bardak çay üzerinize dökülüyor. Çok sinirleniyorsunuz, kızınıza bağıriyorsunuz, “Neden dikkat etmiyorsun, hem elbise gitti hem geç kalacağız!” diye. Bağırarak, koşturarak üstünüzü değıştiriyorsunuz ve siniriniz geçmemiş halde evden kızınızı da alıp çıkıyorsunuz.

Okula bırakana kadar kızınıza söylenmeye devam ediyorsunuz. Kızınız da acayip üzgün, hatta ağlamaklı. Suratı asık arabadan inip okula gidiyor. Siz o sinirle gazlayıp gidiyorsunuz. İşe geç kalıyorsunuz. Hızla giderken polis durduruyor ve hız limitini aştınız diye size ceza yazıyor. Siniriniz tavanda. Yolda arabalara bağıriyorsunuz. İş yerinize gittiğinizde geç kalmışsınız ve patronun sert bakışlarına belki de sözlerine maruz kalıyorsunuz. Gününüz berbat geçiyor ve akşam eve döndüğünüzde kızınız yemeğini yemiş küs bir şekilde odasına kapanmış. Siz lezzetli de olsa anlamayacağınız bir durumda olduğunuz için tatsız bir yemek yiyip televizyon karşısına geçmişsiniz.

Alternatif Senaryo:

Kahvaltı masasına kadar aynı geldiniz. Kızınız çayını üzerine döktü. Kızım ne yaptın. Neyse kaza sonuçta dediniz. Hemen üstünüzü değiştirip kızınızı da alıp yola çıktınız. Allahaan çayı soğuk içiyorsun yakmıştın yoksa babanı diye de espri yaptınız gülerək kızınızı okula bıraktınız. Sinirli olmadığınız için hız da yapmıyorsunuz. Hatta yolda sinirle bağırıp çağırın şoförlere size de iyi günler diyerek eğlendiniz. İş yerinize sakin bir şekilde ve gülerək gittiniz. Sizin pozitif tavrınız karşısında patronunuz da gecikmenize bir şey demeyerek gülümsemenize gülümseyerek işine baktı. Gününüz problemsiz geçti. Evinize geldiniz. Kızınız koşarak gelip sarıldı ve hoş geldin babacım diyerek öptü sizi. Beraber mutlu bir akşam geçirdiniz.

Unutmayın ki, yaşamındaki olayları değil, yalnızca onları göğüsleme biçimini değiştirebilir. Sonuç; %10 sizin dışınızda gelişen herhangi bir olayın gelişimi %90 sizin o olaya gösterdiğiniz yaklaşım ile sonucu değiştiriyor. Her şeyin bu şekilde gelişmesi tabii ki senaryo... Fakat tüm bilimsel araştırmalar da gösteriyor ki olaylar karşısında gösterdiğiniz tavır sizin mutlu veya mutsuz bir karakter olmanıza sebep oluyor.

Mutluluk tutumunuza bağlıdır, sahip olduğunuz şeye değil ve mutlu insanlar sahip oldukları şeylere odaklanırlar, mutsuz insanlarsa kaçırdıklarına.

Etrafında sana sürekli olarak gerekleştirmeyeceğin hayaller kurmaktan vazgemeni söyleyip herkes gibi olmanı isteyen bir yığın insan var. Onlara kibarca ve sessizce syleyebileceğin tek şey: “Bekleyin ve görün.” üstelik bunu sözlerle değil; hayallerinin en muazzam gzelliikteki versiyonunu tüm imknsızlık ve zorluklara rağmen gerçekleştirip insanlığa sunarak...

Mercan Dede

Alt Beyin - st Beyin:

Burada tıbbi terimler kullanmayacağım merak etmeyin. Zaten bu biraz da ukalalığa girerdi. Benim dikkat çekmek istediğim nokta başka. Beynin alışma prensibi ile ilgili yapılan araştırmalar gösteriyor ki günlük işlerde kullandığımız, hatta otomatığe bağlanan birçok eylem st beyin kontrolünde.

Araba kullananlar bilir, bazen o yolu nasıl geldiğimizi hatırlamayız. İşte bu st beynin otomatik işlevi sayesinde oluyor. Ben burada alt beyine dikkatinizi çekmek istiyorum. Geçmişimiz, tecrübelerimiz, duygularımız, isteklerimiz,

hayallerimiz hep alt beynin görevi. Yalnız onu aktive edebilmek ve istediğimiz gibi kullanabilmek öyle kolay değil. Bilimsel olarak baktığınızda alfa, beta, teta seviyeleri ve bunların frekans aralıklarından da bahsetmeyeceğim. (Gerçi konu açılmışken yaratıcı düşünce için Alfa seviyesini yakalayabilirsen kimse tutamaz seni!)

Alt beyni ve bilinçaltını aktive etmenin en etkili yolu bence dua etmek! Namaz kılarken ya da gece yatmadan veya gün içerisinde sessiz bir anda canı gönülden edilen duanın gerçekleşme oranı çok yüksek.

Apartmanın Bahçesi:

Koca koca binalar yaptık, büyük büyük siteler. Manzaralı, havuzlu, spor salonları güvenlikleri olan konsept projeler. Bu kadar lüks ve abartı evlerin tek katlı, kapıdan çıkınca toprağa ulaştığımız evlerin yanında bana göre hiç değeri yok. Katlar yükseldikçe topraktan ne kadar uzaklaştığının farkında değilsiniz.

İki veya üç katlı apartmanlar bile bir nebze

avantajlı ama onlarda bunun farkında değil. 4 elementten biri. Hava, su, ateş ve toprak... (Tahta değil!☺) Hayatımız için ne kadar elzem ve biz değerini bilmiyoruz. Tarım arazilerine konut yapılması başlı başına bir cinayet ama konuya girmeyeceğim.

Ben, elimizdeki küçücük topraklarda bile neler yapabileceğimizi hatırlatmak istiyorum. Apartmanınızın bahçesi veya sitenizde ayıracağınız bir bölüme yiyeceğiniz sebzeleri ekin. Bütün komşular elbirliğiyle yetiştirin, sulayın, bakımını yapın ve eşit bir şekilde her daireye bölüştürün. Hem toprağı hatırlamış olursunuz hem komşular olarak kooperatif bir iş yaparak evde hamur işleri tüketiminden kurtulmanın hafifliğini yaşarsınız hem de tamamen organik sebzeleri gönül rahatlığıyla ailenize yedirirsiniz. Tabii bunu kendi balkonunuzda da yapabilirsiniz. Belki kolay olmayacak ama emin olun degecek...

Tarım arazilerine konut yaptıranlar ilerde yiyecek organik bir şey bulamayıp hasta olduklarında o aldıkları daireleri satıp iyileşmek için harcayacaklar ama ne fayda. Kızilderililerin bu

atasözünü hatırlarsınız; ***“Son ırmak kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık öldüğünde, beyaz adam paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak.”***

(Singapur’da bir bina ve balkon bahçeler.)

En güçlü yanınızı bilin; bu size doğuştan bahşedilen en önemli yetenektir; onu geliştirirseniz gerisi gelecektir. Güçlü yanını bilen kişinin mükemmelliğe ulaşması kaçınılmazdır. Hangi niteliğinizin üstün olduğunu fark edin ve bu konuda sorumluluk üstlenin. Bazıları muhakemede iyidir, bazıları ise cesaret. Çoğu insan doğuştan gelen

yeteneklerine karşı haşın davranır, bu yüzden de hiçbir konuda üstünlük kazanamaz. Zaman bizi abartılan tutkularımızdan arındırdığında ise çok geç kaldığımızı fark ederiz.

Çalışkan ve zeki olun. Gayret, zekânın yavaş yavaş düşünüp bulduğunu acilen gerçekleştirir. Telaş aptalların başarısızlığıdır; çünkü onlar can alıcı noktayı bilmezler ve işe hazırlıksız girişirler. Diğer yandan, akıllılar da harekete geçmeyi fazla erteledikleri için başarısızlığa uğrarlar; öngörü, düşünüp taşınmayı gerektirir ve geciken eylem genellikle hızlı alınan kararları boşa çıkarır. Sürat iyi şansın annesidir. Yarına iş bırakmayan kişi, her zaman daha fazla yol kat eder. Festina lente krallara yakışır bir ilkedir. Bilge doğa, balın tatlılığını ve iğnenin keskinliğini, arının bedeninde birleştirmiştir.

Okuyun kardeşim her şeyi okuyun. Kitap okuyun, dergi okuyun, gazete okuyun, internetten okuyun nerede bulursanız okuyun. Başarı için kısa yola mı ihtiyacınız var? Bir kitap okuyun...

Sizi geliştirecek her şeyi okuyun. Gelişmek istiyorsanız fikirlerinizin zıddını da okuyun. Her şey karşıtı ile var olur. Kötülük olmasa iyinin

anlamı olmazdı. Bu sizin hayat görüşünüzü zenginleştirir. Solcuysan sağı oku, sağcıysan solu oku. Sonunda merkezi bulursun. Karşıtlığı okumak elinizdeki zenginlikleri size daha net gösterir.

Bazen de bir bakarsınız aynı şeyleri söylediğinizi, aynı şeyleri savunduğunuzu görürsünüz. Bu da sizin keskin görüşlerinizi törpüler. İnsanları birbirine yaklaştırır. Düşmanlıkları bitirir. Birlik ve dirlik duygusunu artırır. Bakarsınız ki düşman gördüğünüz değilmiş asıl düşmanınız. Şuurlu inanç özgürlüktür. Duygusal inanç köleliktir. Mekanik inanç ise aptallıktır. İnandığınız doğrular içinde yaşadığınız topluluğun doğrularıdır. Kendi doğrularınızı arayın. Akıl süzgecinizden geçirin ve adil olun. Unutmayın, ancak kendisini başkasının yerine koyabilen kişi adil olabilir.

Sonrasında öğrendiklerinizi paylaşın. Dikte ederek kesin doğru budur diyerek değil ama. Karşınızdaki kişinin sizin okuduklarınızı okumadığını sizin geçtiğiniz yerlerden geçmediğini sizin yaşadıklarınızı yaşamadığını unutmayın. Başkalarına öğreterek siz de öğrenirsiniz. Söylemiştik, bilgi de sevgi de paylaştıkça çoğalır.

Bir insanı başkalarının söyledikleriyle değerlendirmeyin, yargılamayın ve karar vermeyin. Ülkemizi örnek alalım. Kutuplaşmalara bakalım. Amacım siyaset yapmak değil, nefret ederim. Ben işin özünü aramaktayım.

Sağ-sol olayları yaşanırken ben çok küçüktüm, hatırlamıyorum. Fakat zaman içerisinde dünyaya geniş bir pencereden bakınca her kesimden insanlarla hem dostluk hem de sohbet olanağı buldum. O dönemleri yaşayan her iki taraftan da insanların ortak düşüncesi birbirimizi boşa kırmışız. Birbirimizi dinlememiştir. İkisi de vatan diyerek birbirine saldıran insanlar. Kayıp bir kuşak yaratmış.

Halen devam eden kutuplaşmaları bir düşünün. Söylem farkından başka bir şey yok. İnsanların en büyük yanıışı kendi fikirlerini tek doğru olarak görüp bunu karşı tarafa kabul ettirmeye çalışmak. En korktukları şey sizin birlik olmanız. Çünkü birlik olduğunuzda dünyanın en güçlü milleti haline geliyorsunuz.

Böl ve yönet. Sizler bu kadar parçalara ayrılmışken bu ülkenin sorunlarını halletmeniz mümkün değil. Bir hayal edin. Solcu sağcıyla kucaklaştığında, Kürt ve Türk sırt sırta verdiğinde, alevi Sünni aynı dinin kardeşliğinde birleştiğinde nasıl bir güç oluşturacağımızı bir düşünün. Bütün bu birlik içerisinde insanımızı eğittiğimizde 1000 yıllık ortak kültürümüzle dünya da nasıl bir güç oluşturacağımızı düşünün.

Umut, cesur olduğunda, kuvvettir. Umut, kuşkulu olduğunda, korkaklıktır. Umut, korkulu olduğunda, zayıflıktır.

Son olarak dünyaya motivasyon örneği olan bir ülkenin yaptıklarını paylaşmak istiyorum. Küba; 50 küsur yıl ambargo altında kaldı. Bu süreçte ekonomik dönüşüm gerçekleştirildi, toprak reformu ve beraberinde sosyal reformlar yapıldı. Eğitim ve sağlık için ulusal seferberlik ilan edildi. Devrimden sonra onlarca yeni üniversite, on binlerce spor kompleksi ve kültür merkezi açıldı. Okuma-yazma oranı %98'e çıktı. Yaşam için gereken insani koşulların sağlanmasıyla ortalama yaşam süresi kadınlarda 78, erkeklerdeyse 76'ya yükseldi. Tüm halk sağlık ve eğitim hizmetlerinden ücretsiz faydalanıyor.

Ülkede herkese ev tahsis edilmiş. Birleşmiş Milletler 2005 yılında Küba'yı insani gelişme düzeyi bakımından en üst sıraya yerleştirdi. Ambargo nedeniyle kendi ilaçlarını ve tıbbi cihazlarını geliştirdiler (Bazen engel gibi görünen şeylerin aslında nimet olduğunu görüyoruz.) Komünizm konusuna takılmayın, bağımsızlığı düşünün.

Sevgi kendiliğinden ortaya çıkmaz, sevginin koşullarını hazırlamamız gerekir.

Doğan CÜCELOĞLU

Nefret sadece sevginin olmadığı yerde yeşerir.

William C. MERSINGER

Sevgi insanlar arasındaki mesafeyi kapayan bir köprüdür.

EFLATUN

Doğru yöntemler ve bu yöntemlere insanları inandırabildiğiniz takdirde mucizeye gerek duyulacağına inanmıyorum.

Tınaz TİTİZ

Her Gün Mutlaka;

Glmseyin; gülmeyi ihmal etmeyin. Hayata ve insanlara gülümseyerek yaklaşın. Bu size inanılmaz geri dönüşler sağlayacak.

Çiçek yetiştirin; tıpkı sizdeki veya hayvanlardaki gibi bitkilerin de canı var. Tek istedikleri su ve güneş... Bir de farkında değilsiniz, ama sevginiz. Sevginizi gösterdiğinizde size en güzel hallerini göstermek için çabalıyorlar.

Hayvan besleyin; evde beslemiyorsanız bile kuşlara ekmek kırıntıları atın, kedi ve köpeklere evdeki artıklar bile kapının önüne bir kaba koyun.

Paylaşın; yemeğinizi paylaşın veya ihtiyaı olan birine yemek alın. Bu hem sosyal adalet için gerekli hem paylaşarak sizin motivasyonunuz için. Sevginizi, ilginizi, sevincinizi, bilginizi, paranızı, zamanınızı... Kimse vererek fakir olmaz.

Yryn; yürümek vücudunuzdaki bütün kasların çalışmasını sağlar. Metabolizmayı harekete geçirir ve canlandırır. Mümkünse açık havada yürüyün,

spor oksijenle birleşince işlevsel olur.

Kitap okuyun; daha da bir şey demem!

Kendinizi şımartın; kendiniz için yapın, onlar için değil ve kendinizi sevin. Bu en harika ilaçtır.

alışın; çalışmanın zararını gören olmamıştır. Öğrenci de olsanız, emekli de olsanız, işsiz de olsanız çalışın. Bu çalışmayı sadece iş yapmak olarak görmeyin. Kendinizi geliştirmek de bir çalışmadır.

Hatır sorun; öncelikle ailenizin, sonra dostlarınızın, arkadaşlarınızın ve hatta tanımadığınız insanların hatırlarını sorun.

Bol su için; yine metabolizmayı canlandırmak için elzem şey su içmektir. Vücudumuzun %70'i su ve kesinlikle her gün taze su girişi gerekiyor.

Yoğurt yiyin; vücudunuzun ihtiyaı olan prebiyotik ve probiyotikleri en iyi yoğurttan alırsınız. Özellikle kendi mayaladığınız ev yoğurtları en faydalıları. Bulabilerseniz kefir de çok faydalı.

Günde mümkünse iki öğün yiyin.

Kahkaha atın.

Bir insana sevginizi gösterin.

Her güne pozitif başlayın; her gün yeni bir başlangıçtır. 1 yıl=365 fırsattır.

Her gününüzün bir önceki ile aynı olmaması için çaba gösterin. Her gün aynı şeyleri yaparak farklı bir sonuç elde edemeyeceğinizi görün artık.

Haftada Bir Mutlaka;

Balık yiyin, turşu yiyin...

Bir insana veya ağaca sarılın.

Güneşin doğuşunu/batışını seyredin.

Birisine yardım edin.

Ayda Bir Mutlaka;

Aç kalın. Araştırmalarda çıkan sonuç ayda bir aç kalmanın vücut üzerinde müthiş bir iyileştirme ve yenileme özelliği bulunuyor. Yılda 1 ay oruç tutmak da aynı şekilde vücuda aynı etkiyi sağlar.

Ayda bir ishal olun. Vücudumuzun sağlıklı bir bakteri florası olması için ishal iyi bir temizlik seçeneği.

Şeker, ekmek ve sigara hayatınızda olmasın.

İnsan olmak, kendisine bağlı olmasa da insanlığın düşkünlüğü karşısında utanç duymaktır. Kendi taşını koyarken, dünyanın kuruluşuna yardım ettiğini hissetmektir.

Antoine de Saint-Exupéry

Yapılan araştırmalarda okumayan bir toplum olduğumuzu her okuduğumda, bunu değiştirmenin bir yolu olmalı diye düşünürken karar verdim bu kitabı yazmaya. Sonra neden okumayan bir toplum olduğumuzun nedenlerini sorguladım. İlerleyen

sayfalarda dünya ile karşılaştırıldığında ne kadar geriden geldiğimizi göreceksiniz.

Okumama nedenlerine baktığımızda öncelikle ailesinde kitap okuma alışkanlığı olmayan çocuklarda bunun değişmesi ya doğru öğretmene ya da doğru arkadaş çevresine denk gelmesine bağlı. Bir diğer faktör kitap fiyatlarının yüksekliği...

Gerekçelere baktığımda şu an için kendi adıma çözüm üretebileceğim kısmı kitapların fiyatı. Bu nedenle kitap fiyatlarını nasıl düşürebiliriz diye araştırırken dünyada düşük ücretlerle veya bedava verilebilen hizmetleri örnek aldım.

Televizyon, radyo, internet içerikleri gibi modeller aldıkları reklamlar neticesinde prodüksiyon, içerik ve bilgiyi size bedava sunuyor. Bunu kitaba entegre ettiğimizde de bu kitap size bedava ulaşmış oldu. Dolayısıyla korsanı basılmayacak tek kitap durumunda şu anda. ☺ Ayrıca satılmadığı için satış rekorları kırma ya da en çok satanlar listesine girme ihtimalim de yok. ☺ Belki yeterince bedava dağıttıktan sonra satabilirim

ama onda da maliyet fiyatlarına çok yakın olacaktır diye düşünüyorum.

Derken bu formülün yayın piyasasına uyarlanabileceğini görerek bunu bir kampanyaya dönüştürmeye karar verdim. Tabii bunun başarıya ulaşması senin elinde. Senin okumanı sağlarsam, sen de (eğer beğenirsen) başkalarının da okuması için teşvik edersen bu yeterince ses getirir ve yayıncılara, reklam verenlere ve yazarlara yeni bir kapı açmış olursun. Emin ol bu işten en kârlı sen çıkacaksın okuyucu!

Bu arada AVM'lerin içerisinde mağaza açan yayınevlerine de pozitif ayrımcılık yapılmasını ve kiralarının düşük tutulması için düzenleme yapılmasını öneriyorum. Sonuçta oralara ödedikleri yüksek kiraların maliyeti kitaba yansıyor.

“İşleyen Beyin Işıldar” ismini seçerken amaç çağrışım yapmaktı. Buna okuyan beyin, gezen beyin, öğrenen beyin, araştıran beyin gibi farklı başlıklar da ekleyebiliriz. Kitap gibi kültürel bir konunun kapitalizmin en önemli aracı olan reklama alet edilmesi argümanıyla karşı çıkabilecek kişilere

şimdiden bir şey söylemek istiyorum. Bu kitap bir bilgilendirme ve mevcut uygulamaya farklı bir yaklaşım göstererek daha çok kitleye ulaşılması için bir fikir önerisidir. Kötülenen kapitalizmin nimetlerini yayın sektöründe de kullanılabileceğini gösterebilmektir. (Bu çalışma karşılık görürse İlerleyen zamanda başka sektörleri de kapsayan bir yazılım üzerine çalışmaya başladım bile.) Kapitalizmin girdiği noktalarda seçeneklerin, üretimin ve rekabetin arttığı gerçeğiyle bunu değerlendirebilmektir.

Bu arada kapitalizm sanata engel değildir. Leonardo da Vinci, Milano Dükü Sforza ya da Medici ailesinin himayesi olmasa birçok eserini üretemeyebilirdi. (Bu arada Dük Sforza'ya yazdığı iş başvuru mektubu tüm zamanların en müthiş iş başvurusu kabul edilir.) (Kaynak: Wikipedia)

Bilgi güçtür. Bilgiyi alabileceğiniz her imkânı sonuna kadar değerlendirin. Ne kadar bilgi sahibi olursanız etkinliğiniz o kadar artar. Önce ilginizi belirlemeniz gerekiyor. İlgi olunca bilgi de arkasından gelir. Ve bilgi taşıyabilene yakışır. Taşınan; bilgi gibi bir hazine ise, onu paylaşmak

yakıştır. Bilginizi, dostluğunuzu, sevginizi, fazla olan neyiniz varsa paylaştığınız sürece zenginsiniz. “İnsanı zenginleştiren, kazandıkları değil, biriktirdikleridir. İnsanı bilgilendiren, okudukları değil, bunların sağladığı bilgi birikimidir. İnsanı başarıya ulaştıran, başkalarına öğüt vermek değil, verdiğimiz öğütleri kendi yaşamımızda kullanabilmektir.

İlk Ayet “OKU” (A’lak Suresi)

Rabbimizin ilk emri olmasına rağmen ne kadar az okuyan bir Müslüman ülkeyiz. İlk okumamız gereken kitap Kur-ân iken, yıllarca okursanız anlayamazsınız, illa Arapça okumanız lazım veya size bir hocanın anlatması lazım gibi laflarla insanlarımızı kandırmışlardır.

Arapça okunan doğru anlaşılırdı hepsi Arapça okuyan Ortadoğu’daki Müslüman dünya birbirini öldürmezdi. (Kim bir mü‘mini kasıtlı olarak (taammüden) öldürürse cezası, içinde ebedi kalmak üzere cehennemdir. Allah ona gazaplanmış, onu lanetlemiş ve ona büyük bir azap hazırlamıştır. Nisa Suresi)

Hiç kitap okuma alışkanlığınız yoksa bence ilk okumanız gereken kitap Kur-ân'dır. Emin olun anlarsınız. Zaten “bildiğinizden (anladığınızdan) sorumlusunuz” kısmı dinimizin en güzel taraflarındandır.

Ayrıca Kuran'da defalarca ayetlerin apaçık olduğu belirtilmiştir. Anlamazsınız diyenleri dinlemeyin, bu konudaki tek kaynak Kur-ân'dır.

Yozlaşmamışsa insan, bozulmamışsa iman, kirletilmemişse irfan, Hakk'a ve doğruya götürmede yeterli olacaktır Kur'an...

OKU; Yüce Allah son ve hak din olan İslam'ı tebliğe bu ayet ile başlamıştır. Rabbimizin bize ilk emri olan okumak ile ilgili ülke olarak ne yazık ki oldukça geri durumdayız.

İşte size kıyaslamanız için birkaç rakam;

Dünyada bir yılda ders kitapları hariç basılan kitap sayısı

Amerika	72 000
Almanya	65 000
İngiltere	48 000
Fransa	39 000
Brezilya	13 000
Türkiye	6 031

AB ülkelerinde yıllık kitap harcaması 500 dolar iken, Türkiye’de 2 dolar.

Japonya’da toplumun %14’ü, ABD’de %12’si, İngiltere ve Fransa’da %21’i düzenli kitap okurken, bizim ülkemizde sadece on bin de bir kişi düzenli kitap okuyor. (Bu rakamlardan ekonomik ve kültürel gelişmişlik kıyaslaması da yapabilirsiniz.) Kitap Türkiye’de ihtiyaç maddeleri sıralamasında 235’inci sırada yer alıyor, Türkiye’de günde ortalama 5 saat televizyon seyredilirken, kitap okumaya yılda sadece 6 saat ayrılıyor. Biz Türklerin kitap okumaya ayırdığı zamanı İngiliz 87’ye, Japon 97’ye, Amerikalı 210’a, Norveçli 300’e katlıyor.

8 milyon nüfuslu Azerbaycan'da kitaplar ortalama 100 bin tirajla basılırken, 80 milyona yakın Türkiye'de bu rakam 2-4 bin dolayında. Çünkü Türkiye'de okuma alışkanlığına sahip kişilerin sayısı 70 bin civarında.

BM'in bir araştırmasına göre kitap için yılda Norveçli 137, Alman 122, Belçikalı ve Avustralyalı 100, Güney Koreli 39 dolar ayırıyor. Dünya ortalaması da 1,3 dolar. Ülkemizde ise kişi başı kitaba yılda ancak 0,45 dolar ayırıyor. (Bunda ülkemizdeki kitapların pahalı olmasının da payı büyük!)

Japonya'da yılda kişi başına düşen kitap sayısı yılda 25, Fransa'da 7, Türkiye'de ise 12 kişiye bir kitap düşüyor. Türkiye'de yükseköğrenim görenlerin oranı 1965 yılına göre 14 kat arttı. Ama yükseköğrenim mezunlarının kitap okuma oranı 1965'in bile altında.

Şimdi bu kadar çok istatistik vermemin nedeni hem mevcut durumumuzu göstermek hem de dünyada bir yer edinmek ve rahat bir gelecek için hem de büyük bir devlet olabilmek için okumak zorundayız.

Okumak sadece kişisel gelişimiz için değil ülke olarak da ilerleyebilmemiz için şart. Sizden daha başarılı birisiyle mücadele ederseniz ya onun yöntemiyle yapmanız ya da daha iyi bir yöntem bulmanız gerekir. Bireysel olarak ilk yapmamız gereken önce kendimizden başlayıp kendimizi geliştirmemiz lazım.

Bedava konusuna gelince, yaklaşık 25 yıldır ticaretin içerisinde oldum. Bu süreçte her yaptığım işte sıradanlıktan kaçtım. Bu bir farklı bakıştır. Kitabın içerisinde de zaman zaman farklı konularda farklı bakışın peşine düştüm.

Reklamın gücünü kullanarak bugüne kadar bedava izlediğimiz TV, radyo vb. kanallara artık kitapların da girmesi gerektiğine inanıyorum. Bu belki bir risk, ama kitaplar ve okuyucular için denemeye değer. Türkiye'deki ortalama baskı adetlerini inceledim çoğu kitabın çok düşük sayılarda basıldığını gördüm. Sonra satış fiyatlarını inceledim ve gördüm ki az basılan kitaplar daha pahalı.

Öğrencilik zamanlarım geldi aklıma. (Gerçi öğrenciyken de çalışıyordum. ☺) günümüz şartlarında bir öğrencinin bir kitap için 15, 20, 30 liralara gibi paralar vermesi ya bütçesini sarsar ya da istediği kadar kitap alamaz.

Derdim kitaplar bedava olsun değil (keşke olsa) uygun fiyatlarla çok daha fazla kişiye ulaşması. 2, 3, 5 lira gibi rakamlar olsa insanlar üçer beşer satın alsalar. Yayıncılar ve yazarlar da hem reklamdan hem de sürümden kazansalar. ☺ Buradan tüm reklam verenlere de sesleniyorum: Yıllık reklam bütçenizden başlangıç olarak ufak bir yüzdeyi de bilgi, kültür ve aydınlanma için ayırın. Geri dönüşlerin çok güzel olacağını garanti ediyorum.

Reklamın Gücü ve Bedava Ekonomisi:

Dünyada reklamın gücü ile bedava edinilen hizmetler vardır. TV ve radyo bunlara en iyi örneklerdir. Reklam sayesinde daha uygun ulaştırılan hizmetlere örnek olarak da gazeteleri gösterebiliriz. Bir de reklam aldığı halde bunu fiyatlarına yansıtmayan platformlar var. Buna örnek olarak da dergileri sayabiliriz. Yarıları reklam

olduğu halde fiyatlarını düşürmeyen dergiler. Kitap fiyatına satılan dergiler mevcut piyasada.

Keza sinema salonları da aynı kategoride... Yarım saat reklam seyretmek zorunda bırakan ve bunun karşılığında ne fiyatını düşüren ne de ekstra bir hizmet vermeyen. Sinemalarda gösterdikleri reklam karşılığında ya filmi bedava ya da indirimli göstermeliler. Ya da izleyiciye bir avantaj vermeliler. Mesela 20.30'da başlayan filme 20.00'de girenlere mısır bedava verilebilir. Mısırın parasını da reklam firmaları karşılayabilir. (Mısırın maliyeti nedir ki?

Bu kitabın bedava olması tamamen reklamın gücü sayesinde... Çoğu reklam platformunun yapmadığı reklam geliri karşılığında bir ürünün bedavaya kadar çekilebileceğini göstermek için bu maceraya girdim. Yoksa ne yazarlık iddiam var ne de söyleyeceklerimin hayatınızı değiştireceğini garanti ediyorum. ☺ Ama bu sistem sizlerden talep gelmesi durumunda yayın piyasasında bir devrim yaratır. Ayrıca bundan herkes fayda sağlar.

Kitapların fiyatını şişiren araçlar bile sürümünden daha fazla kazanacaklarını görebilirler. Türkiye’de bir kitabın ortalama fiyatı 17 lira. Asgari ücretle (1.404 TL) kıyaslarsanız bir kitap için 3 saat çalışmak gerekiyor. Ne kadar değerli değil mi? Kitapların fiyatlarını belki buradaki gibi bedavaya kadar olmasa bile ortalama 5 lira seviyesine çekildiğinde kimler kazanıyor?

Öncelikle sen okuyucu, en kazançlı sen çıkıyorsun. Şimdiki 1 kitap fiyatına 4-5 kitap alıyorsun. Reklam veren kazanıyor, daha spesifik kitlelere doğrudan ulaşmış oluyor ve en önemlisi sosyal sorumluluk olarak okuyucu kitlesinin gönlünü kazanıyor. Bunun içinde çok fazla bütçe ayırması da gerekmiyor. Yazar kazanıyor; birçok maliyeti reklam veren karşıladığında yazara daha fazla kazanç kalıyor.

Çok sevdiğim tanınmış bir yazar ağabeyim (ismini söylemeyeyim, yayıncılarla arası bozulmasın), “Bu yaptığın Don Kişot’luk ama birinin de yapması lazım.” demişti.

Söz reklamdan açılmışken bu fıkra buraya yakışır:

Çok iyi giyimli bir iş adamı Vatikan'a gelir, papayla görüşmek istediğini söyler. Kendisini bir kardinale götürürler. Adam ısrar eder.

- Sizinle değil, ben doğrudan Papa ile görüşmek istiyorum. Mutlaka yalnız görüşmeliyim.

Sonunda adamı Papa'nın huzuruna çıkarırlar. Ama adamın ne istediğini merak eden Kardinaller kapının dışında kulak kesilmiş içeriyi dinlemektedirler.

İçeride sesler yükselmiştir.

Adam: 1 milyar dolar

Papa: Olmaz

- 2 milyar dolar

- Hayır

- 5 milyar dolar

- Hayır

Adam kapıyı çarpar, hışımla uzaklaşırken

Kardinaller içeri koşuşur.

- Sayın Papa hazretleri, 5 milyar dolar muazzam bir para. Düşünün bu para ile kaç katedral, kaç kilise yapılır, dünya üzerine kaç misyoner gönderilirdi? Parayı niçin kabul etmediniz?

- Ne yani? Her duadan sonra âmin yerine Coca Cola mı deseydik? ☺

Bu arada Coca Cola ilk yılında sadece 25 adet satış yapabilmiş. Yapacağınız girişimlerde aklınızda olsun.

Eskiden evlerde vitrin denilen mobilyalar vardı. Anadolu da hala birçok evde var olmaya devam ediyor. Bunların içerisine evin en değerli tabak ve bardak takımları, birkaç resim ve biblo konulur. Bu vitrin denilen mobilyalar dükkânlardaki vitrin mantığında evin vitrini olur. Ben kitaplıkları da vitrinlere benzetiyorum. Ev sahibinin kültür vitrini... Birçoğunu okumamış olsa da bir çeşit 'ben bunları okudum bu kadar kültürlüyüm' demenin vitrini.

Dünya cehaletle boğulmuşken hiçbir kitap tek kişi için yazılmış olmamalı...

Kütüphanesi olan evlerin ayrı bir ruhu olduğuna inansam da bana göre kitaplıklar kitap mezarlıklarıdır. Okunup (veya okunmayıp) tahta raflara gömülmüş kitaplar. Ölmeye terk edilmiş kitaplar. Herkes kitaplarına özen gösterir. Kimsenin onları almasını istemez ki kültür zenginliği orada göz önünde kalsın.

Sayısı, ev sahibine kültürel zenginlik katsın. Okumaya aç o kadar insan varken tekrar okunmayacak kitapların tutulduğu cezaevidir kitaplık...

O YÜZDEN
BİTİRDİKTEN SONRA KENDİNE SAKLAMA.
KİTAPLIKLARDA TOZLANAN KİTAPLARIN
SANA ARTIK BİR FAYDASI OLMAZ.
BİTİRDİĞİN YERDE BIRAK. BULAN
SEVİNSİN. O DA OKUSUN. YA DA BİR
OKULA GÖNDER. SADECE BU KİTAP İÇİN
DEĞİL BU SÖYLEDİKLERİM. TÜM
KİTAPLARIN İÇİN GEÇERLİ. BİLGİ
DOLAŞTIKÇA YAYILIR. ORADAN ORAYA
ATILMAKTAN DEĞİL, OKUMAKTAN
PARÇALANSIN KİTAPLAR. EMİN OL GÜN
GELECEK SANA DÖNECEK O KİTAP. BELKİ
AYNISI DEĞİL, AMA MUTLAKA YENİ BİR
DÜNYA SANA DÖNECEK.

İSTERSEN BİR KÖŞESİNE İSMİNİ YAZ. ALAN
DAHA ÖNCE OKUYANLARI GÖRSÜN
BURADAN. KAÇ KİŞİ OKUMUŞ, KİMLERİN
ELİ, RUHU DEĞMİŞ KİTAPLARA BİLSİN... ☺

Kaynakça:

Alvin Toffler “Future Shock”

Malcolm Gladwell “Outliers”

Popular Science Dergisi

Richard Wiseman “Şans Hayatınızı Nasıl Değiştirir?”

Oktay Sinanoğlu “Büyük Uyanış”

Michio Kaku “Geleceğin Fiziği”

Dr.Natasha Campbell “Gaps Diyeti”

Dr. Ronald F. Schmid – “Her Derde Deva Geleneksel Yiyecekler”

Dr. David J.Schwartz “Büyük Düşünmenin Büyüsü”

Stephan J.Dubner & Steven D. Levitt
“Görünmeyeni Düşünmek” (Think Like a Freak)

Thomas Nagel’in “Aristoteles’in Eudaimonia Üzerine Düşünceleri”

Mümin Sekman “Başarı Bilgesi” – 2016

Q Telefon Uygulaması

Onedio.com

Wikipedia

BU KİTABA ÜCRETSİZ SAHİP
OLMANIZA KATKI
SAĞLAYANLAR

Paragon

“Solution Provider”

Güncel teknolojileri aktif olarak kullanan ekibimiz ile müşterilerimize en doğru çözümü, en optimal süre ve maliyetlerde sunmaktayız.

Etkileşimli Yazılım ve Simülasyon
IT & Telekomünikasyon
Elektronik Güvenlik Sistemleri

/paragoninteraktif

/socialparagon

/paragonteknoloji

Ufuk Üniversitesi Cad. No:3 The Paragon Tower Kat:23 Çukurambar/ANKARA

Tel: +90 312 258 64 43 Fax: +90 312 258 63 02 E-Posta: info@paragonteknoloji.com

www.paragonteknoloji.com

Kurumsal İtibar Yönetimi

Kurumsal İtibar Yönetimi ekibi olarak kurumların paydaşlarla olan iletişimini etkili ve sürekli hale getirme amaçlı çalışmalar yürütmekteyiz. İnsani değerlere verilen önemin, toplumsal duyarlılığın ve doğru iletişimin itibar kazanma konusunda son derece önemli olmaya başladığı şu süreçte, uzman kadromuzla yanınızdayız.

Kurumsal İtibar Yönetimi Danışmanlığı
Sosyal Medya Yönetimi
İçerik Yönetimi Hizmeti
Olumsuz Haber ve İçerik Kaldırma
Sahte Sosyal Medya Hesabı Kapatma
Bilişim Hukuku Danışmanlığı
Marka Yönetimi Hizmeti

/socialkiy

/socialkiy

/socialkiy

Lizbon Cad. No:51/12 Aşağı Öveçler, Çankaya / Ankara

Tel: +90 850 433 66 52 Fax: +90 312 472 03 70 E-Posta: biy@kurumsal itibaryonetimi.com

www.kurumsal itibaryonetimi.com

Bir Şifa ve Huzur Merkezi

Dr. Neş'e Çakıroğlu Akupunktur Kliniği

/drnesecakiroglu

/drnesecakiroglu

/dr.nesecakiroglu

Rafet Canitez Caddesi Akın 4 No:5/1 OR-AN - Çankaya/ANKARA

Tel: +90 312 490 20 12 Fax: +90 312 258 63 02 E-Posta: info@drnesecakiroglu.com

www.drnesecakiroglu.com

**NİTELİKLİ KAHVE İÇEBİLMENİZ İÇİN
KEYİFLİ BİR ORTAM HAZIRLADIK**
ROR CAFE BAHÇELİEVLER-BİLKENT

/rorcafeiroastery

/rorcafeiroastery

/RORCafeRoastery

SENİN HİKAYEN NE?

Siz Sadece Yazın, SenEDIT Gerisini Halletsin

SenEDIT, 20 yıldır yazılım geliştirme alanında uzmanlaşan teknik insanlarla; senarist, yönetmen, yapımcı gibi sinema sektöründe faaliyet gösteren başarılı ve yenilikçi insanlardan oluşan bir ekip tarafından geliştirilmiştir. Başta, senaristlere hizmet veren SenEDIT, daha sonra, konu uzmanlarından ve akademisyenlerden alınan eleştiri ve öneriler doğrultusunda gelişerek adeta bir film yapım yazılımı haline gelmiştir.

www.SenEDIT.com

URİBA

Ebru Aksoy
MODA TASARIM

/urbagelinlik

/urbagelinlik

/urbagelinlik

7 Ocak Mahallesi Keskiner Sineması Karşısı/OSMANİYE

Tel: +90 328 813 88 91 E-Posta: ebruonaksoy@gmail.com

Prekast – Polyester - Heykel – Seramik

Konaklı Mahallesi Pamukyeri Caddesi No: 267 Alanya-
Antalya 0.242.565 19 85 / 0 533 501 76 76

